

EGRESSY ZOLTÁN

# ANGYALKÖVET

## I.

*Erzsébet szentté avatása. II. Frigyes császár vezeklőruhában, mezítláb. Előtte koporsó, rajta korona. Nagy tömeg előtt beszél*

FRIGYES Lám, bolondnak tartották, esztelensége mégis megzavarta a világ bölcsességét! Angyalok hódolnak sírja előtt, mindenki idesiet, eljönnek a nagyurak, sőt, magam, a római császár is alázatos lélekkel köszöntöm őt. Nézzétek az isteni fenség irgalmas szeretetét. Erzsébet megvetette a világ dicsőségét, elmenekült a hatalmasok világából, és most a pápa öfensége és magam adjuk meg neki a tiszteletet! Mindig az utolsó helyet választotta, a földre ült, a porban aludt, és most királyi kezek hordozzák. A paraszt a szenvedélyes szeretet műveiben tartotta izzásban, hiszen tüzesen szerette Istent és felebarátait. Az emésztő tűznél, az örök izzásnál kioltotta a bírvágyat, a veszekedés anyját, és elvonta kezét az igazságtalan javaktól.

*A türingiai hercegi udvar. Öt költő és Herman herceg borozik egy asztal körül*

HERMAN Önök Németország leghíresebb költői, uraim.  
ESCHENBACH Úgy van.  
HERMAN Természetesen lehetetlen eldönteni, melyiküké a legjobb alkotás.  
ESCHENBACH Korántsem.  
HERMAN A kérdés azonban nem is ez, hanem hogy ki írta a legrosszabb verset.  
SCHREIBER Számomra nem kérdés, hogy Heinricj von Ofterdingen úr.  
ZWETZEN Magam is így gondolom.  
OFTERDINGEN Magam nem.

ESCHENBACH De Ön Heinrich von Ofterdingen.

VOGELWEIDE Olyanok vagyunk, mint a kisgyerekek. Nem, herceg?

HERMAN Versenyre hívtam Önöket az udvaromba, de nem tudok dönteni. Ezért kérttem ide Erdélyből Klingsohr mestert. Majd ő igazságot tesz. Hiszen a tét most már valakinek az élete.

VOGELWEIDE Ami túlzásnak tűnik némiképp.

ESCHENBACH Korántsem.

HERMAN Ebben állapotok meg egymással, uraim.

ZWETZEN A dicsőséget és az életet nem lehet elválasztani egymástól.

OFTERDINGEN Ez ostobaság.

BITTEROLF Nem.

HERMAN Megtisztelő, hogy mindannyian nálam ülnek. A türingiai udvar nagy napjai ezek.

OFTERDINGEN Herceg, az urak az imént rám támadtak. Az Ön felesége rejtett el a köpenye mögé, ezért élek még.

VOGELWEIDE Mint a gyerekek, olyanok vagyunk.

UDVARONC *(beszól)* Klingsohr mester megérkezett!

HERMAN Nagyszerű! Jöjjön be! Járatos a hét szabad művészetben, főleg az asztronómiában és a fekete mágiában. Állítólag szellemek engedelmessé válnak neki. A magyarok királya évi háromezer ezüstmárkát ad szolgálataiért.

OFTERDINGEN Ez nem jelenti azt, hogy a költészethez is megfellebbezhetetlenül ért, micsoda elképzelés ez, engedjék meg, hogy...

KLINGSOHR *(belép)* Üdvözlöm az urakat.

OFTERDINGEN Legmélyebb tiszteletem, mester!

*Üdvözlük a többiek is*

HERMAN Üljön le, mester, igyon egy pohárral! Bizonyára elfáradt az úton.

KLINGSOHR Örömteli dolgot szeretnék mondani.

SCHREIBER Máris megvan az eredmény?

KLINGSOHR *(legyint)* Félek, hogy lehetetlen eldönteni, melyiküké a legrosszabb. Nem erről van szó. Fontosabb dologról beszélek.

HERMAN Klingsohr mester, a hóhér kötéllel a kezében várakozik odakint. Mi lehet fontosabb annál, mint hogy az Ön döntése értelmében melyik költő úr veszi az életét?

KLINGSOHR Senki ne veszítse az életét. Figyeljenek rám. Gyönyörű csillag emelkedik fel Magyarországon. Fénye eljut Marburgig, aztán onnan az egész világra. Ezen az éjszakán Magyarország királyának gyermeke születik: egy lány, akit később a tartományúr fia fog feleségül venni.

HERMAN Az én fiam?

KLINGSOHR Szent lesz ez az asszony, öröme és vigasztalása lesz az egész keresztény világnak.

SCHREIBER És a versek?..

KLINGSOHR Az egész világnak.

VOGELWEIDE Ön kitűnő jós, uram. De...

KLINGSOHR Ez nem jóslat, ez bizonyosság.

HERMAN Klingsohr mester, a költemények, amiért ide kérettem Önt...

KLINGSOHR Az csak játék.

*A költők zavartan iszogatnak*

HERMAN Nos hát... Az én fiam?.. A magyarok... Mondja, a magyarok békében élnek még a hitetlenekkel, vagy már megkezdték a harcot ellenük?

ZWETZEN Elnézést, uraim, most lesz halott, vagy nem lesz halott? Senki nem hal meg?

KLINGSOHR Senki.

HERMAN Miért lenne az én fiam Magyarország királylányának a jegyese?

KLINGSOHR Mert így kell lennie.

*A magyar királyi udvar. Az eljegyzés. Klingsohr, II. András, Gertrúd királyné*

KLINGSOHR           Így kellett lennie.  
II. ANDRÁS           Remélem, jól döntöttünk.  
KLINGSOHR           A lehető legjobban, felség. Türingia gazdag vidék. Herman hercegnek tizenkét grófi rangban lévő vazallusa van. A tartományt bárók, lovagok, erődítmények védik. A földek jól műveltek, szépek az erdők és a halastavak. A nép nem szegény. Sört iszik és jó fehér kenyeret eszik.  
GERTRÚD            Jól döntöttünk.  
KLINGSOHR           Erzsébet kisasszony jövője Türingiában van. Nem szoktam tévedni.

*A 4 éves Erzsébetet öltöztetik. Gertrúd lép mellé*

GERTRÚD            Veled megy az összes kis barátod, veled megy a dada is, kicsi lányom. Minden rendben lesz. Nagyon szeretnek majd téged.  
ERZSÉBET            Anyám nem jön?  
GERTRÚD            Mi majd később találkozunk. Gyönyörű vagy.  
ERZSÉBET            Mikor találkozunk?  
GERTRÚD            Hosszú út áll előtted. Nézd csak, mennyi szekér viszi veled ezt a sok kincset. Nagyon szeret majd mindenki téged.

*II. András és Varilla*

II. ANDRÁS           Varilla, te kíséred el Wartburg várába, te maradsz vele. Lovagi becsületedre bízom legnagyobb vigasztalásom.

VARILLA            Vigyázni fogok rá és mindörökké hűséges leszek hozzá

*II. András és Gertrúd megöleli Erzsébetet. A menet indul. Gertrúd és András néz utána*

II. ANDRÁS           Mennyi arany, ezüst, mennyi selyem, ez esztelen pazarlás...

GERTRÚD            *(suttogva)* Vigyázz magadra, kicsi lányom.

II. ANDRÁS           Ezüst bölcső, ezüst fürdőkád...

GERTRÚD            Menjen, csak menjen mind...

II. ANDRÁS           Vázák, diadémok, elefántcsont dobozok...

GERTRÚD            Őt illetik, mind-mind...

II. ANDRÁS           Nyakláncok, gyűrűk... Elég lett volna a harmada...

GERTRÚD            Ne sajnáld... Legyen boldog...

II. ANDRÁS            Nem ettől lesz boldog.

GERTRÚD            Legyen boldog.

II. ANDRÁS            Legyen boldog.

*II. András és Gertrúd nézik a távolodó menetet*

*A türingiai udvar. Muzsika szól, Herman herceg más urakkal hangoskodik, iszik. Erzsébet vele egykorú (6 év körüli) gyerekekkel játszik. Kergetőznek, Erzsébet csintalankodik, Zsófia rászól*

ZSÓFIA                Erzsébet, megérdemelnéd, hogy a szolgálólányok, és ne az uralkodó hercegek sorába számítsanak.

ERZSÉBET            *(vidáman meghajol)* Elnézést, asszonyom.

LÁNY 1                Kezdjük a sorshúzást!

*Nevetve leülnek egy asztal köré, az odakészített tizenkét gyertyát összekeverik*

ERZSÉBET            *(magában)* János. János. János.

ZSÓFIA                Megint apostolt választotok magatoknak? *(kimegy)*

ERZSÉBET            *(magában)* János. János.

LÁNY 1                *(húz, olvassa)* Bertalan.

LÁNY 2                *(húz, olvassa)* Tamás.

ERZSÉBET            *(izgul, húz, olvassa)* János.

LÁNY 3                Már megint? Honnan tudad? Hallottam, hogy mondogattad.  
Hogyhogy te mindig Jánost húzod?

LÁNY 1                Biztos csal!

ERZSÉBET            Nem csalogok.

LÁNY 2                Húzzunk még egyszer!

*Összekeverik a gyertyákat*

ZSÓFIA                *(feldúlt hangja kintről)* Herman!

*Herman kimegy, a többiek tovább mulatoznak. A gyerekek húznak*

LÁNY 2                *(húz)* Júdás.

ERZSÉBET (húz) János.

LÁNY 2 Mutasd! Biztos csaltál!

ERZSÉBET Nem. Még egyszer!

*Összekeverik a gyertyákat*

LÁNY 1 Erzsébet húzzon először!

ERZSÉBET (húz) János.

*Zsófia lép be. Ideges*

ZSÓFIA Erzsébet, gyere velem.

LÁNY 3 Mindig János apostol jön ki neki! És előre tudja! Csal!

*Zsófia egy mozdulattal elküldi a gyereket. A többi gyerek is elfut, a háttérben a férfiak mulatozása csendesedik, Zsófia és Erzsébet egyedül marad*

ZSÓFIA Erősnek kell lenned. Most kaptuk a hírt Magyarországról...  
Édesanyád meghalt.

*Sötét, a színpad egyik felén Erzsébet marad egyedül. A másik oldalon Zsófia és Herman halkán beszélget*

ZSÓFIA Gertrúd testvére meggyalázta Bánk bán feleségét. Ő pedig bosszút állt. De azt is mondják, hogy merénylet készült a férje ellen. És hogy ő a testével védte a királyt. Nem tudni, mi az igazság.

*A színpad másik oldala. Álom-jelenés: Gertrúd jelenik meg véresen, Erzsébet elé áll*

GERTRÚD Imádkozz értem, édes lányom. Vezekelnem kell életemben elkövetett mulasztásaimért. Erőszak által haltam meg. Imádkozz értem.

*Sötét. Gertrúd eltűnt, immár Zsófia áll Erzsébet mellett. Időmúlás: Erzsébet 9 éves. Zsófia gyászruhában*

ZSÓFIA Három éve halt meg Gertrúd királyné, az édesanyád, és most megint halál... Nemrégiben halt meg a nevelőapád, és most megint halál... Leendő férjed, az én kisfiam. Nem tudom, mi adhat vigasztalást, Erzsébet.

ERZSÉBET Az Úr akaratába...

ZSÓFIA Szörnyűség a halál, Erzsébet. Nem tudom... Nem tudom...

*Nagyobb fiúgyerek, Lajos érkezik, átöleli Zsófiát, Erzsébetet nézi*

ZSÓFIA                    *(Lajosnak)* A testvéred nem szenvedett sokat, Lajos.

*A gyerekek nézik egymást*

*Templombelső. Gyerekek Zsófiával és néhány kísérővel. Eltelt némi idő, nagyobbak. Mindenki elegánsan, szépen öltözött, a gyerekek hasonló ruhában, hajukban szalag, rajtuk karperecek, fátyol. Erzsébet kezében korona*

ZSÓFIA                    A Német Lovagrend nagyon tiszteli a Szűzanyát, biztosan szép szentbeszédet hallunk majd.

ÁGNES                    Sokáig tart?

ZSÓFIA                    Figyeljete a szavakra.

GUDA                    Milyen szép templom!

ISENTRUD                Gyönyörű.

ZSÓFIA                    Nagyboldogasszony ünnepén a Szűz Mária tiszteletére szentelt templomokban búcsúkat lehet nyerni. Ezen a napon kell felajánlani az év terményeit a Szent Szűznek.

ÁGNES                    Miért kell felajánlani?

*A szertartás elkezdődik*

ZSÓFIA                    Maradj csöndben, Ágnes. Erzsébet, tedd fel az aranykoronát. *Erzsébet felteszi, szeme megakad az oltáron, majd egy képmáson. Lassan leveszi a koronát, a földre borul*

ZSÓFIA                    Mit csinálsz?

ÁGNES                    Azt akarod, hogy kinevessenek?

ZSÓFIA                    Erzsébet! Állj fel!

ÁGNES                    Ki fognak nevetni bennünket!

ERZSÉBET                Itt van az én Istenem meztelenül, és én, hitvány teremtmény, drága ruhákban pompázom.

ZSÓFIA                    Ne borulj le, mi vagy te, bolond? Vagy vén apáca? Állj fel!

ÁGNES                    Erzsébet!



ZSÓFIA                    Miért nem tudsz úgy viselkedni, mint mi? Miért viselkedsz úgy, mint egy nevetlen gyerek? Állj fel azonnal!

ÁGNES                    Talán túl nehéz a koronád?

*Erzsébet nem reagál*

ÁGNES                    Mindenki minket néz!

ZSÓFIA                    Kétrét görnyedsz, mint egy paraszt! (*próbálja felrángatni*)

ERZSÉBET                Itt van a szemem előtt az édes, szelíd Krisztus, szúrós tövisből készült koronát visel, én pedig gyöngyökkel, arannyal, ékkövekkel vagyok megkoronázva. A koronám kigúnyolja őt, csúfot űz belőle.

*Erzsébet lassan feláll. Lajos szelíden nézi őt*

ERZSÉBET                Bocsásson meg nekem, asszonyom.

*Erzsébet Lajosra néz, majd vissza Jézusra*

*A vár előtti terület. Koldusok lézengnek, valamivel arrébb három leprás hever a földön.*

*Erzsébet érkezik, valamit rejteget a köpenye alatt. Sietve osztogatni kezdi a koldusoknak az alamizsnát, akik hajlongva köszönik*

LEPRÁS 1                Nekünk nem mer adni. Fél közel jönni hozzánk.

LEPRÁS 2                A várból jött?

LEPRÁS 3                Mindegy.

LEPRÁS 1                (*odakiált*) Félsz ide jönni, ugye?

*Erzsébet odamegy*

ERZSÉBET                Nem félek.

LEPRÁS 2                Ki vagy? A várból vagy?

LEPRÁS 3                Menj innen, elkapod. Menj innen gyorsan. Leprások vagyunk.

*Erzsébet ételt ad a kezükbe*

ERZSÉBET                Jó lélekkel kell viselnetek ezt a keresztet.

LEPRÁS 1                Gúnyolódsz?

LEPRÁS 3                Hallod, amit mondok? Menj innen, mert elkapod!

*Erzsébet adja az ételt, ők kapkodva elveszik*

LEPRÁS 2           Ki vagy? A várból?..

LEPRÁS 1           Miért törödsz velünk, mi meghalunk úgyis.

LEPRÁS 3           Menj, vigyázz magadra. Te nagyon szép vagy. Nagyon szép.

LEPRÁS 2           Mi vagy te, angyal?

ERZSÉBET           Ne legyen a szívetekben se szomorúság, se harag. Ha türelmesen viselitek azt a poklot, amelyet az Úristen ezen a világon rátok bocsátott, megmenekültök attól a másiktól. Gondoljátok meg, mekkora ajándék ez.

LEPRÁS 1           Gúnyolódsz velünk?

*Dühös, feláll, Erzsébet szelíd tekintetétől megnyugszik, leül. Erzsébet indul*

*Táncos mulatság az udvarban. Szól a zene, étel-ital az asztalokon, sokan táncolnak.*

*Erzsébet két leendő sógora (Konrád és Henrik) anyjukkal, Zsófiával társalog egy sarokban. Erzsébetet nézik*

KONRÁD            Az igaz, szép nagyon.

*Csend, Konrád bámulja Erzsébetet, aztán lesüti a szemét*

KONRÁD            Haza kell küldeni.

*Csend*

KONRÁD            Hallja, anyám, amit mondok?

ZSÓFIA            Hallom, Konrád.

KONRÁD            Idegen itt.

HENRIK            Megváltoztat mindent. Ételt oszt a szegényeknek.

ZSÓFIA            Nem baj.

HENRIK            A jóságos királylány!..

*Csend*

HENRIK            Titokban ételt visz ki a várból. Semmi méltóság nincs benne, anyám. Mintha nem is király lánya lenne. Megalázkodik a

szegények előtt!

ZSÓFIA Mit számít ez?

HENRIK Henrik császár felesége csak jót tett egész életében, de nem alázkodott meg. Alázatos volt, de nem alázkodott meg! Őrizte királyi méltóságát. Erzsébet csúfot üz belőlünk.

KONRÁD És tetszeni akar.

*Körtánc kezdődik. Erzsébet vidáman táncol, élvezi, kitarja a karjait, mintha repülne*

KONRÁD Szereti a szárnyaló érzést.

HENRIK Mindenképpen feleségül veszi Lajos? Nem lehet megakadályozni?

ZSÓFIA Így kell lennie.

*Lajos lép oda Erzsébethez*

LAJOS Táncolsz velem még egyet?

ERZSÉBET Igen. De csak egyet.

*Táncolnak*

KONRÁD Miért kell így lennie?

ZSÓFIA Jó, hogy így van.

*Konrád dühösen néz anyjára. Erzsébet váratlanul megáll*

LAJOS Mi a baj?

ERZSÉBET Legyen elég egyszer nekem. Amikor a legszebb, akkor akarok lemondani.

LAJOS De hát miért?

ERZSÉBET Isten kedvéért.

HENRIK *(hallja ezt, Zsófiának)* Tűzrásba viszi a vallást, anyám. Nem ez az igazi vallás, nem ez...

ZSÓFIA Hallgass, Henrik.

KONRÁD És tűzrásba viszi a szerelmes évődést is.

*Lajos és Erzsébet kettesben, Zsófiának nem hallják a beszédüket*

ERZSÉBET Kettőnk szíve édes szeretetben úgy egyesül egymással, hogy nem vagyok képesek sokáig megválni tőled.

LAJOS Én sem tőled.

ERZSÉBET Én sem, Isten a tanúm.

LAJOS Gyere velem még egy táncra.

*Erzsébet nem akar menni, de Lajos odahúzza*

KONRÁD Haza kell küldeni. Amíg nem késő.

HENRIK Tönkre fogja tenni az udvart.

ZSÓFIA Hallgassatok.

*Vadászat. Varilla nézi az eget, Lajos érkezik, vállán fegyver. Lehever a földre, sóhajt*

VARILLA Gyönyörű. Igazi vadászidő. Szélcsend van, minden olyan nyugodt.

LAJOS Túl nyugodt.

VARILLA Nagyuram...

LAJOS Mondd, Varilla.

VARILLA Felelne egy kérdésemre, nagyuram?

LAJOS Kérdezz bátran.

VARILLA Szeretném tudni, miként vélekedik Erzsébet kisasszonyról. Hogy végül is... Elveszi-e feleségül, vagy visszaküldi apjához?

LAJOS *(feláll)* Látod ezt a hegyet itt előttünk?

VARILLA Látom.

LAJOS Ha aranyból volna az aljától a tetejéig, és az egészet nekem adnák azzal a feltétellel, hogy bocsássam el Erzsébetet, akkor se tenném. Szeretem őt, a világon mindennél jobban. Azt akarom, hogy az enyém legyen.

VARILLA Arra kérem, hogy mindezt elmondhassam neki. Tudja, nagyuram, én kísértem ide Magyarországról, és megígértem a királynak, hogy gondját viselem.

LAJOS Tudom, Varilla. Ha beszélsz vele, add oda ezt neki hűségem zálogaként.

*Ezüsttel futtatott kis tükröt ad át, amelyen Jézus képmása van*

LAJOS                    Nem mintha szüksége lenne Jézus képmására. Tudom, hogy a szívében hordja. Varilla, jól figyelj... Amikor nemrégiben lovaggá ütöttek, Isten és az őseim előtt tettem fogadalmat. Benne volt Erzsébet és a magam sorsa. Ha az érsek elleni hadjáratnak vége lesz, ha életben maradok, azonnal elveszem feleségül. Senki és semmi nem kedvesebb nekem nála a földkerekségen. De előtte még Frankföld ellen vonulok, végzek az érsekkel.

VARILLA                Nagyuram! Pár hordó bor és néhány ló miatt?

LAJOS                    Arra fogom kötelezni őket, hogy mezítláb, egy szál ingben és kötéllel a nyakukon vezekeljenek, kérjenek bocsánatot és fizessenek kártérítést.

VARILLA                Sok szerencsét nagyuram.

*Guda és Isentrud. Guda tördeli a kezét*

GUDA                    Hiányzik neki nagyon.

ISENTRUD              Igen.

*Csend*

GUDA                    Nagyon szerelmes.

ISENTRUD              Igen.

*Csend*

GUDA                    Baj lesz ebből.

ISENTRUD              Abból, hogy szerelmes?

GUDA                    Nem. (*csend*) A szolgálói vagyunk, Isentrud.

ISENTRUD              Tudom.

GUDA                    Mégiscsak a szolgálói vagyunk.

ISENTRUD              Miért mondod ezt? Tudom.

GUDA                    Úgy tekint ránk, mint társnőire. De mi csak a szolgálói vagyunk. Isten mégiscsak különbséget tesz az emberek között. Erzsébet

királylány. Nem jól van ez így. Nekünk szolgálnunk kell őt.

ISENTRUD           Így tudjuk szolgálni. Így engedi.

GUDA                Úgy beszél velünk, mint baráttal, és...

*Erzsébet belép, kezében koldusgúnya*

ERZSÉBET           Idenézzetek!

GUDA                *(meghajol)* Erzsébet kisasszony.

*Isentrud is meghajol*

ERZSÉBET           Hányszor kértem, hogy ne hajlongjatok előttem. Komolyan megharagszom.

GUDA                Igenis.

ERZSÉBET           Nem kell igenist mondani. Idenézzetek, koldusruha. Most cseréltem.

ISENTRUD           Cserélte?

ERZSÉBET           Mondd azt nekem: cserélted. Nem cserélte. Cserélted. Mondd szépen, Isentrud. Legyél ügyes lány.

ISENTRUD           Most cserélted?

ERZSÉBET           Igen. Most cseréltem.

GUDA                Nem szabad nekünk így beszélni Önnel, Erzsébet kisasszony.

ERZSÉBET           De szabad. Ki mondja, hogy nem szabad?

*Felveszi magára a gúnyát*

GUDA                Vegye le, Erzsébet kisasszony.

ERZSÉBET           Vedd le. Mondd szépen, Guda, legyél ügyes lány. *(nevet)*

GUDA                Vedd le.

*Erzsébet nem veszi le*

ERZSÉBET           Na. Pont ilyen leszek, ha majd koldulni fogok az ajtók előtt. *(abbahagyja a mosolygást, komolyan)* Pont ilyen leszek.

*Csend*

ERZSÉBET           Ugye ti is úgy tudjátok, hogy most már nemsokára hazatér?

GUDA                Talán már ma.

ISENTRUD           Talán ma.

ERZSÉBET           Talán.

*Csend*

ISENTRUD            Nem veszi le azt a...

*Erzsébet ránéz*

ISENTRUD            Nem veszed le?...

*Mozgolódás kintről*

ERZSÉBET            Ez ő! Megjött!

*Lajos belép, nyomában testvérei, anyja, Rüdiger atya. Erzsébet odarohan Lajoshoz, csókolja, szorosán ölelik egymást*

ERZSÉBET            Szerelmem...

LAJOS                Erzsébet...

ERZSÉBET            Vége?..

LAJOS                Az érsek visszavonta a kiközösítést, mindenben megegyeztünk.  
Vége!

KONRÁD             Lehetne esetleg úgy váltani néhány szót, hogy nem csüng a karján...

LAJOS                Megtiltom, hogy sértegetsetek. Emberi rosszindulat nem választhat szét bennünket. Az esküvőt itt, Wartburg várában tartjuk. Meghívom rá Hessen és Thüringia összes grófját. *(nézi Erzsébet ruháját)* Ez mi rajtad, édes szerelmem?

ERZSÉBET            Cseréltem.

*Zavart csend, Lajos töri meg, nevetni kezd. A jelenet lassan átmegegyezik az esküvői jelenetbe*

*Az esküvő. Ételek, italok, zene. Erzsébeten már szép ruha van. Varilla vezeti őt Lajos elé. Konrád és Henrik beszélget egy sarokban, a párbeszéd alatt az esküvői jelenetnek vége lesz*

KONRÁD             Ezernél is többször csókolta szájon már az esküvő előtt. A száját!...

HENRIK              Már nem is titokban járkal a szegényekhez. Az udvar értékeit

osztogatja. Félreérti a felebaráti szeretetet.

KONRÁD Nem, szándékosan csinálja. Az idegen!.. Miért kellett?..

HENRIK Meg kell állítani.

KONRÁD Úgy csókolja Lajost, mint egy szajha, harapdálja a száját, a nyakát, mint egy utolsó szajha!.. Beszélek én Lajossal.

HENRIK Százszor megpróbáltam. Majd az atya.

KONRÁD Ezernél is több csókot adott Lajosnak, amikor hazaért...

HENRIK El kell söpörni innen.

KONRÁD Menjen haza az idegen szajha. Menjen, ahova akar. Csak egy szajha csókol így.

HENRIK Szerelmes csókok voltak.

KONRÁD Szajhacsókok. Ezernél is több, láttam.

*Konrád odaint egy udvaroncot*

KONRÁD Így, vagy úgy, vége lesz ennek.

*Udvaronc odamegy, Konrád a fülébe súg valamit*

*Lajos és Erzsébet fekszik az ágyban, Erzsébet feje Lajos mellén*

ERZSÉBET Kedves... Férjem!.. *(nevet)* Most elmondanám, hogy kellene élnünk. Mert gondolkoztam rajta. Nekünk jó és szegény életet kellene élnünk.

LAJOS Hogy gondolod pontosan?

ERZSÉBET Hát... Jó lenne, ha csak annyi földünk lenne, amennyiből meg tudnánk élni. Ha lenne mondjuk összesen egy szántó földünk, és hozzá úgy kétszáz juhunk.

LAJOS Kétszáz.

ERZSÉBET Kétszáz. Na és arra gondolok, hogy mindennel mi foglalkoznánk. Te dolgozhatnál a földön, úgy értem, hogy saját kezűleg dolgoznál,



vezethetnéd a lovakat például, én meg gondoznám a juhokat. Én fejném meg őket. Én nyírnám.

*Lajos mosolyog, megcsókolja Erzsébetet*

LAJOS Kétszáz juh nem kevés, Erzsébet.

ERZSÉBET Kétszáz juh. Kétszáz bárány.

LAJOS Kétszáz báránnyal mi nem is lennénk annyira szegények.

ERZSÉBET Akkor nem tudom, akkor kevesebb.

LAJOS *(nevet)* Fogadd szerencsekívánatomat gyermeki lelkületedhez.

ERZSÉBET Én komolyan beszélek, hé! *(ölelkeznek)* Jó lenne. *(kibontakozik, elkomolyodik)* Bántanak még engem?

LAJOS Nem értik az alamizsna-osztogatást.

ERZSÉBET És te érted?

*Csend*

LAJOS Tudod, milyen a jó házasság?

ERZSÉBET Jaj, milyen? Milyen? Mondd el! *(nevet)*

LAJOS Olyan... Akkor jó, amikor olyan, mintha egy angyal végezne a férj és a feleség között láthatatlan követi munkát.

ERZSÉBET Követi munka? Minek ide követ? *(megcsókolja)*

LAJOS Egy angyalkövet. Vannak angyalkövetek az emberek között. Tudod? Akik segítenek élni.

*Nevetnek, majd csend*

ERZSÉBET Az atya ma mesélt nekem Szent Ferencről. Azt hirdeti, hogy ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van, és az árát oszd el a szegények között.

LAJOS Hallottam róla.

ERZSÉBET Az atya azt mondja, ez misztikus eljegyzés a szegénységgel.

LAJOS Csakhogy te velem jegyezted el magad, Erzsébet.

ERZSÉBET Igen...

LAJOS Arra gondoltam... Kérnék neked lelki vezetőt a pápától. Rüdiger atya nem lehet gyóntatód, ő világi pap. Mit szólnál hozzá? A pápa biztosan olyat javasol majd, aki tökéletes.

ERZSÉBET           Te... Ferencnek stigmái vannak. Ez az égő krisztusszeretet jele.  
Úgy vágyom erre én is.

*Erzsébet egyre jobban belelovalja magát, Lajos kicsit megijed. Erzsébet észreveszi.*

*Lehiggad, sóhajt, átöleli Lajost*

ERZSÉBET           Szeretlek.

LAJOS                Én is szeretlek.

ERZSÉBET           Nagyon szeretlek.

*A vár előtt Rüdiger atya beszél néhány fős hallgatóságnak*

RÜDIGER            Ferenc Isten szeretetért mondott le az örökségéről és családjáról.  
Apja, egy kereskedő, megverte, pincébe zárta. Az emberek sárral  
dobálták meg, megvető szavakat kiabáltak felé. Ő levetette  
minden ruháját, hogy meztelenül elinduljon, és meghódítsa a  
világot. Tanítását hallgatva a férfiak elhagyják családjukat, és  
mindenestül a szegénységnek, az evangélium hirdetésének  
szentelik magukat. A nők lemondanak házastársi és anyai  
kötelességeikről, hogy beléphessenek nővérének, Klárának  
követői, a klarisszák közé. Ferenc szabályzatot alkotott: az ima, a  
jótékonykodás és a bűnbánat gyakorlásával lehet csatlakozni a  
szerzetesek közösségéhez. Anélkül, hogy fel kellene bontani az  
Isten által megáldott kötelékeket. A hívők a kolostor falain kívül  
maradva is lemondhatnak a világ veszélyes örömeiről és  
csábításairól. Ferenc a harmadrend vezeklői nevet adta nekik.

*A háttérben Erzsébet pénzt osztogat koldusoknak. Rüdiger arrébb sétál, hallgatói*

*Követik, egy idő után már csak a hangja hallatszik, Erzsébet figyeli, amit mond*

RÜDIGER            Ha valaki házasként akar csatlakozni, meg kell szereznie hitvese  
beleegyezését, ki kell békülnie minden ellenségével. Nem kell  
elhagynia a családját, de nem vehet részt táncünnepeken, világi

mulatozásban, meg kell tartania a böjtöt, mindennap imádkoznia kell, a rend beteg tagjait meg kell látogatnia.

*Erzsébet pénze elfogy, egy koldus még áll előtte*

ERZSÉBET           Elfogyott.

*A koldus lehajtja a fejét, elfordul*

ERZSÉBET           Várj.

*Koldus megfordul. Erzsébet lehúzza a kesztyűjét, odaadja neki. Koldus meghajol, elindul. Erzsébet visszaindul a vár felé. Egy lovag a koldus után indul*

LOVAG               Hé! Állj meg!

*Koldus megáll*

LOVAG               Megveszem tőled.

*Pénzt ad a koldusnak, elveszi a kesztyűt. Koldus nézi a pénzt, hajlong*

KOLDUS             Köszönöm. Köszönöm, uram.

*Leborul előtte. Lovag a kesztyűt a sisakjára tűzi. Koldus és Lovag két különböző irányban távozik*

*Lajos heverészik az ágyán. Az udvaronc lép be, akivel Konrád beszélt. Szép lányt hoz, előre engedi*

UDVARONC          Ha kíván valamit, uram, csak szólítson.

*Kimegy*

LAJOS               Mit akar tőlem?

LÁNY                Nem tudom, nagyuram.

LAJOS               Nem tudja? Hát miért jött?

LÁNY                *(lesütött szemmel)* Az úr hozott ide.

LAJOS                Minek?

*Lány csak néz maga elé*

LAJOS                Minek hozott ide?

LÁNY                *(halkan, lesütött szemmel)* Kérem... *(tördeli a kezét)*

LAJOS (kikiabál) Gyere be azonnal!

*Udvaronc bejön*

LAJOS Mit jelent ez?

UDVARONC Azért hoztam, hogy örömed leld benne.

LAJOS Hogy mered?!..

UDVARONC Uram, én utasítást kaptam.

LAJOS Engedd le a fátylad. (pénzt ad a lánynak) Fogd ezt... Vegyél új köpenyt magadnak. (Udvaroncnak) Elviszed innen ezt a nőt. Hazakíséred. Hozzá ne merjen senki nyúlni. Ha bármi baja esik, felakasztatlak.

*Udvaronc kimegy a lánnyal. Erzsébet érkezik, látja, hogy Lajos szobájából kísérik ki a lányt. Megütközik, nem érti*

*Szentmise. Az udvar nagy része részt vesz a szertartáson. Erzsébet szerelmesen nézi a férjét, sokáig le se veszi a szemét róla, aztán a messzeségbe bámul. Áldoznak, ő kerülne sorra, de elmereng. Csengettyűszóra ijedten az oltárra néz, aztán az ostyára. Rémület jelenik meg az arcán, majd remegve, csukott szemmel magához veszi az ostyát. Visszamegy a helyére*

*Éjjel, Erzsébet és Lajos alszik. Lajos átfordulva Erzsébeten. Isentrud lép be gyertyával a szobába, megrángatja Lajos lábujját. Lajos felébred*

LAJOS Mi az?

ISENTRUD Jaj, istenem, ne haragudjon, uram, Erzsébet hagyta meg... Minden éjszaka a lábujját... Kell megrángatnom, hogy tudjon imádkozni... Hogy ne aludjon tovább... Csak most összetévesztettem... Fordítva fekszenek...

*Erzsébet felébred*

LAJOS Semmi baj... Nem tudtam...

ISENTRUD Elnézést asszonyom, véletlenül a férjét... Eltévesztettem...

LAJOS *(nevet)* Mondom, hogy semmi baj.

ISENTRUD Bocsánat. *(sietve kimegy)*

LAJOS Minden éjszaka felkelsz?

ERZSÉBET Csak imádkozni.

LAJOS Túl sokat imádkozol. Kíméld magad, éjszaka pihenj.

ERZSÉBERT Igen, igen...

LAJOS *(aludna tovább)* Pihenj.

ERZSÉBET *(csendesesen)* El akarják veszejtteni a drága lelkedet.

*Lajos felül*

ERZSÉBET Láttam a lányt, láttam kijönni tőled.

LAJOS Igen... Azt hiszem, a sógoraid próbálnak... De hát ez semmi.

ERZSÉBET Tudom, hogy semmi.

LAJOS Adtam neki három ezüstmárkát és hazakísértettem.

ERZSÉBET El akarják veszejtteni a lelkedet.

LAJOS Nem tudják, Erzsébet.

ERZSÉBET Van egy gondolatom... Arra gondolok... Én úgy szeretlek téged... Olyan nagyon... És nem tudom, nem adom-e át magam túlzottan is... Túl nagy szeretettel szeretlek. Néha azért imádkozom éjszaka, hogy ellenálljak az irántad érzett túl nagy szeretetnek. Mert hát Isten szeretetével nem szabad, hogy versenyezzen ez az érzés. Ma a szentmisén téged néztelek. Egészen belefeledkeztem, csak néztelek, néztem az arcodat, és nem is tudom... Amikor felriadtam a csengőszóra és ránéztem a szentostyára, azt láttam, hogy vérzik.

LAJOS Az ostya?

ERZSÉBET Igen. És úgy éreztem, meg van bennem osztva a menny utáni vágy, meg a hitvestársi szeretet.

*Erzsébet arcán könnyek gördülnek végig. Közben szelíden mosolyog. Lajos megsimogatja Erzsébetet, aki ránéz*

ERZSÉBET            Azt hiszem, gyereünk lesz.

LAJOS                Mit mondasz?

*Lajos magához öleli Erzsébetet*

ERZSÉBET            Azt hiszem, biztos.

*Erzsébet sír és nevet egyszerre*

*Zsófia belép a szobájukba, döbbsenten áll Erzsébet és Lajos ágya mellett. Az ágyban beteg fekszik, rázza a hideg*

ZSÓFIA                Maga... Hogy kerül ide? Ki maga? Ez... Ez leprás!..

*Zsófia kimegy, kiabálva kér segítséget. Valaki bejön, felsegíti a beteget, kitámogatja.*

*Zsófia remeg az idegességtől. Lajos lép be*

ZSÓFIA                Itt volt... Egy beteg... Talán leprás... Tudtál róla?

LAJOS                Biztosan Erzsébet fektette az ágyba.

ZSÓFIA                Most fog szülni... Ez örültség... És ha megfertőződik? Vagy te?..

LAJOS                Nincs semmi baj, anyám. Hova került a beteg?

ZSÓFIA                Kivitettem... Ezt nem lehet, fiam...

LAJOS                Nem lesz semmi baj.

*Megöleli Zsófiát*

ZSÓFIA                Ez örültség... *(remegő hangon kiabál)* Takarítsák ki az ágyat!  
Gyorsan!

*Erzsébet, ölében kisgyerekével, nézi, gügyög hozzá, csókolgatja. Mellette Guda*

ERZSÉBET            Vigyázz rá nagyon, Guda.

GUDA Vigyázok rá nagyon.  
ERZSÉBET De nagyon-nagyon. Még soha nem volt külön tőlem.  
GUDA Vigyázni fogok.  
LAJOS *(belép)* Nem akarod hozni mégis?  
ERZSÉBET Hosszú lenne az út neki. Nem szabad.  
LAJOS Apád biztosan kíváncsi lenne rá.  
ERZSÉBET Nem kisbabának való egy ekkora út. Sietünk haza. Vigyázz magadra, kicsim.

*Átadja a babát Gudának*

ERZSÉBET Indulhatunk. *(Gudának)* Magadra is vigyázz. Isentrudra. Meg mindenkire. *(puszit az Guda arcára)*

*Lajos és Erzsébet kísérőkkel lovagol Sárospatak felé. Velük van Varilla is.*

LAJOS Ez már Sárospatak. Itt születted.  
ERZSÉBET Van néhány emlékem...  
LAJOS Emlékszel apádra is?  
ERZSÉBET Négy évesen láttam utoljára.  
LAJOS Emlékszel rá?  
ERZSÉBET Emlékszem.  
LAJOS És édesanyádra?  
ERZSÉBET Rá is.

*Csend, Varilla előrelovagol*

VARILLA Megjöttünk.

*A fogadásukra eléjük jönnek. Lajos leszáll a lóról, lesegíti Erzsébetet. II. András király siet eléjük, némán megöleli Erzsébetet. Hosszan ölelik egymást*

VARILLA Felség, engedje meg, hogy bemutassam a tartományurat.  
ANDRÁS Isten hozta Önöket. Jöjjenek be.

*Ünnepség Sárospatakon. Erzsébet feláll az asztaltól, jókedvűen néz körbe, előre sétál.*

*Lajos a háttérben Andrással beszélget. Erzsébet elmereng. Becsukja a szemét.*

*Körülötte sötétség. A második álom-jelenés: Gertrúd jelenik meg mellette*

GERTRÚD Ébredjen szívedben szánalom szenvedéseim miatt!

ERZSÉBET Anyám!..

GERTRÚD Kérd istentől, hogy rövidítse meg szenvedéseimet.

ERZSÉBET Szenvédéseidet?..

GERTRÚD Kérd, hogy bűneim helyett méltatlan halálomat tekintse, amit ártatlanul kellett elszenvednem. Meg tudod tenni, Erzsébet. Meg tudod tenni, ha akarod, mert téged eltöltött az úr kegyelme. Imádkozz értem, lányom.

*Lajos sétál előre, Gertrúd eltűnik, Erzsébet révült arccal néz előre*

LAJOS Minden rendben? Jól vagy?

ERZSÉBET *(mintha ébredne)* Jól vagyok, édes uram. Mindjárt megyek.

*Lajos visszasétál, Erzsébet maga elé mered, összekulcsolja a kezét. Imádkozik. Aztán megrezzen, ismét Gertrúd áll mellette. Erzsébet megijed*

GERTRÚD Áldott legyen az óra, amikor életet adtam neked. Imádságod megszabadított. Holnap beléphetek az örökkévalóságba. Mindig imádkozz azokért, akiket szeretsz, mert Isten megkönyörül azokon, akik segítségedet kérik nyomorúságukban.

*Gertrúd eltűnik, Erzsébet remegve áll*

*Wartburg vára. Rüdiger és Lajos*

LAJOS A pápa Marburgi Konrádot jelölte ki Erzsébet lelki vezetőjének.

Azt írja, nincs jámborabb és tanultabb pap. Párizsban tanult,



Németországban apostoli küldötként tevékenykedik. Járatos a tudományban, példás az erkölcsi élete. Éppen jó lesz Erzsébetnek.

RÜDIGER           Őszintén szólva... Hallottam róla, uram.

LAJOS               Megerősítéd a pápa véleményét?

RÜDIGER           Nagyon sajnálom, hogy én nem lehetek Erzsébet gyóntatója.

LAJOS               Én is, én is, persze. De Konrád atyát kérdezem, mit tudsz róla?

RÜDIGER           Nem tudom, nem túl szigorú-e. Nem tudom, szükség van-e Erzsébet asszonynak egy ennyire... Persze én nem tudhatom. Marburgi Konrád lemondott a javairól, az összes egyházi méltóságáról. Ez dicséretes dolog, mindazonáltal...

LAJOS               Nagyszerű. Éppen jó lesz.

RÜDIGER           Azt mondják, nem túl kíméletes. Most, hogy Erzsébet asszony második gyermeküknek is életet adott, Istennek hála, talán... Nem érne rá később?.. Természetesen én nem tudhatom.

LAJOS               Hamarosan megérkezik. Miért kellene várni?

RÜDIGER           Remélem, találkozunk még az életben. Erzsébet asszonytól már búcsút vettem. Isten áldja.

LAJOS               Isten áldja, Rüdiger atya.

*Rüdiger meghajol, kimegy. Lajos gondterhelten járkal fel-alá. Erzsébet lép be*

LAJOS               Elaludt?

ERZSÉBET          Alszanak mind a ketten. Olyanok, mint két tojás. Hermann-tojás, Zsófia-tojás. Gyönyörűek. Ahogy szuszognak egymás mellett...

*Erzsébet Lajoshoz bújik, csókolják egymást. Kopognak*

LAJOS               Igen?

UDVARONC         Konrád atya megérkezett.

LAJOS               Jöjjön be.

*Konrád atya belép. Meghajol Lajos előtt*

KONRÁD ATYA      Uram.

LAJOS               Legyen üdvözölve.

*Kezét csókra kínálja Erzsébetnek*

ERZSÉBET          *(alázatosan)* Isten hozta, atyám. *(kezet csókol)*

LAJOS Rengeteg szép dolgot hallottam Önről. Biztos vagyok benne, hogy csodálatos lelki vezetője lesz a feleségemnek.

KONRÁD ATYA Én is biztos vagyok abban, hogy sok örömünk lesz egymásban. Nem mintha a földi örömeiket túl kellene becsülni, sőt, az üdvösség eléréséhez éppen az örömeiket kell a legminimálisabbra csökkenteni.

*Csend, Konrád atya Erzsébetet figyeli*

KONRÁD ATYA Utánanéztem az ügyeinek, uram. Úgy a gazdasági, mint a lelki ügyeknek. Kötelességem, hiszen nem egyszerűen Erzsébet lelki üdvéért felelek a mai naptól, hanem az egyházzal kapcsolatos gyakorlati és elméleti intézkedéseket is ellenőriznem kell. A legfontosabb: üdvösség tekintetében sokkal nagyobb gonddal kell eljárnia. Ha tudatlan, vagy méltatlan papra bíz egy templomot, vagy az oltárhoz tartozó javadalmat, birtokot, nagyobb bünt követ el, mintha saját kezével megölne ötven-hatvan embert.

LAJOS Gyanúja szerint én esetleg méltatlanokra...

KONRÁD ATYA ...Tanácsokkal segítek majd, és néhány intézkedést is fogantatosítok. Rendbe tesszük az ügyeket.

LAJOS Köszönöm. Ami a feleségemet illeti, azt hiszem, az lenne a legjobb, ha kettesben hagynám Önt Erzsébettel.

KONRÁD ATYA Köszönöm.

LAJOS Atyám, szeretettel látjuk Ágnes nővérem közelgő esküvőjén. Kérem, tiszteljen meg bennünket a részvételével.

KONRÁD ATYA Számomra megtisztelő a meghívás, uram.

*Lajos meghajol, kimegy*

ERZSÉBET Köszönöm, atyám, hogy elvállalta lelki vezetésemet. Alázattal fogadom Önt, tudom, hogy nem vagyok méltó...

KONRÁD ATYA ...Méltó leszel.

ERZSÉBET Önt a pápa ösztönsége javasolta, tudom, és én... Nem is reméltem, hogy szent ember foglalkozik majd velem... Kérem, fogadjon leányává Istenben. Önre bízom magam.

KONRÁD ATYA Önként.  
ERZSÉBET Önként.  
KONRÁD ATYA Szereted a férjedet, Erzsébet.  
ERZSÉBET Nagyon szeretem.  
KONRÁD ATYA Azt hallottam, már megbántad, hogy házasságot kötöttél.  
ERZSÉBET Ó, nem, nem...  
KONRÁD ATYA Bánod, hogy nem őrizhetted meg a szüzesség virágát. Hogy Istennek ajándékozhasd.  
ERZSÉBET Igen, ez igaz, gondoltam erre... De az én szerelmem elsősorban Istené most is.  
KONRÁD ATYA És a férjedé. Komoly önmarcangolást okozhat ez a probléma.  
ERZSÉBET Teljes önmegtartóztatást fogadtam arra az esetre, ha - ne adja az Úr - özvegygé válnék egyszer. De ne adja az Úr.  
KONRÁD ATYA Azt bízunk az Úrra.  
ERZSÉBET Igen, természetesen...  
KONRÁD ATYA Azt is hallottam, szeretsz jótékonykodni. Helyes. Miben lelheti még az Úr örömét?  
ERZSÉBET Nem eszem olyan ételt, amelyet beszennyez a szegényekkel szembeni igazságtalanság.  
KONRÁD ATYA Mától egyenesen tilos lesz olyan ételt magadhoz venni, amelyet beszennyez.  
ERZSÉBET Igen...  
KONRÁD ATYA Hamarosan találkozunk.

*Konrád atya csókra nyújtja a kezét, Erzsébet kezét csókol. Konrád atya kimegy*

*Ágnes esküvői lakomája. Asztalnál ül az ifjú pár, és a meghívottak, ott van Konrád atya is. Erzsébet hiányzik. Halk beszélgetés, egy idő után nyilvánvaló, hogy várnak rá. Lajos is nézeget a bejárat felé, érkezik egy udvaronc*

UDVARONC Nincs a szobájában, uram.

*Zavart nevetgélés, Ágnes ideges*

ÁGNES Akkor? Nem kezdjük?

ZSÓFIA Nem kezdhethük nélküle, Ágnes.

*A sógorok (Henrik és Konrád) egymás mellett ülnek*

KONRÁD Felháborító.

HENRIK A templomból indult ő is. Hol lehet?

KONRÁD Játszadozik velünk. Mindenki rá vár.

UDVARMESTER *(belép)* Néhány perc és itt lesz. A templomból jövet egy lázas, gyenge emberrel találkozott, nem volt nála semmi, amit adhatott volna. Csak a selyemköpenyét. Anélkül viszont nem mert idejönni, mert... Mindjárt felvesz magára valamit és itt lesz.

HENRIK *(Lajosnak)* Döntsd el te magad, Lajos, ésszerűen cselekszik-e a hercegné. Nemes urak várnak rá, ő pedig azzal foglalkozik, hogy felöltöztesse a koldusokat.

*Erzsébet belép, megszűnik a zivaj, teljes csend*

ERZSÉBET *(halkan)* Bocsánatot kérek. *(leül)*

*Síri hangulatban kezdenek enni-inni. Lassan oldódik a feszültség, beszélgetések kezdődnek. Erzsébet nem eszik. Lajos beszélget vele*

LAJOS Hallottam, mi történt. Jól tetted.

*Erzsébet hálása néz a férjére*

LAJOS Jól tetted.

ERZSÉBET Nagyon fogsz hiányozni. Nem tudom, mi lesz velem.

LAJOS Amint lehet, jövök.

ERZSÉBET Boldog lehetsz, hogy Frigyes császár szolgálatában mész Itáliába.

LAJOS Te fogsz kormányozni helyettem. Beszéltem a fivéreimmal, ne aggódj, nem szólnak majd ellened.

ERZSÉBET Siess haza.

LAJOS Kérlek, vigyázz magadra, legyél erős.

ERZSÉBET Csak rád gondolok majd, és akkor kibírom.

LAJOS Hallgass mindenben Konrád atyára.

ERZSÉBET           Úgy lesz, igen.

LAJOS               Nem leszel egyedül.

*Csend*

LAJOS               Legalább egy pár falatot. Nem szabad legyengülnöd.

*Erzsébet bekap egy falat ételt*

LAJOS               Nagy ajándékot kapsz majd. Gergely pápa tud Ferenc iránti szeretetedről. Megüzente neki, hogy küldje el neked az egyik köpenyét. Ahogy Illés próféta küldte Elízusnak. Hogy erőt meríts. Tud a jószágodról, az alamizsna-osztásaidról, tud mindent. Közölni fog mindent Ferencel, aki kiválaszt majd téged, úgy írta a pápa: kiválaszt majd téged távoli útitársnőjének.

*Erzsébet boldog. Lajos mutatja neki, hogy egyen*

*A vár előtti terület. Koldusok jajonganak. Van, aki gyökereket ás ki a földből, mások elhullott ló húsát eszik*

KOLDUS 1           Nem bírom tovább.

KOLDUS 2           Mi történik velünk? Mi történt Turingiával?

KOLDUS 3           A tartományúr Itáliában, itt éhínség és járvány...

KOLDUS 2           Mikor jön már?

*Nézik a várat*

KOLDUS 4           Azt mondják, ma kinyitattja a vár gabonaraktárát! Nekünk ajándékozta a vár készletét!

KOLDUS 1           Az egyik napot túléljük, a másikat is talán, de a járvány úgyis elvisz minket előbb-utóbb.

*Erzsébet közeledik*

KOLDUS 4           Jön!

*A koldusok elé sietnek. Sorba állnak, Erzsébet kenyeret oszt nekik*

ERZSÉBET           Jut mindenkinek. Csak nyugodtan.

*A koldusok megkapják a kenyeret, a kezükbe veszik, leülnek enni. Erzsébet végignéz rajtuk, megfordul, visszamegy*

*A vár. Konrád és Henrik sógor, Zsófia és Erzsébet*

HENRIK Testvérem iránti szeretetből nem akarlak bántani téged.

ERZSÉBET Mégis arra készülsz, sógorom.

KONRÁD Kiosztottad a vár 64 ezer aranyforintját, mindent, ami a földbirtokok eladásából származott.

ERZSÉBET Igen.

KONRÁD Kinyitattad a gabonaraktárat, kenyeret süttettél, kiosztottad a meleg cipókat!

HENRIK Külön a koldusoknak süttettél kenyeret!

ERZSÉBET Sokan már nem élnének.

HENRIK Nem marad semmi a várban!

KONRÁD Ezt nem teheted! Nincs jogod hozzá!

ERZSÉBET De van. Én kormányzok, amíg nincs itthon a férjem.

ZSÓFIA Erzsébet, én is azt hiszem, mértéket kellene tartanod.

ERZSÉBET *(kiabál)* De hát éhesek! Éhesek!

HENRIK Isten majd elrendezi.

ERZSÉBET A raktár tele volt gabonával! Láttátok már az ároktopotokat? Tele vannak hullákkal. Hallottátok már az éhezők jajongását?... Menjetek közéjük! Gyökereket ásnak ki a földből, azt eszik, meg az elhullott lovak húsát. Néhányan most jóllaktak. Én még... Én még kórházat is akarok! Gyógyítani akarom az embereket! És a haldoklókhöz is el fogok menni! Ha csak egyetlen egy embert megmentek... Ha csak egy ember nem éhezik...

HENRIK Gyóntatóatyád sem helyesli, hogy mindent kiosztogatsz!

ERZSÉBET De. Ő biztosan helyesli. Ő jó ember.

ZSÓFIA Kérlek, Erzsébet, tarts mértéket.  
ERZSÉBET Boldoggá kell tennünk az embereket minden tőlünk telhető módon.  
ZSÓFIA Mértéket kell tartanod.  
*Erzsébet dühösen sarkon fordul, kimegy*

*Konrád atya Konráddal beszélget*

KONRÁD ATYA Csak mederbe kell terelni őt.  
KONRÁD Nem pazarolhatja el felelőtlenül a vagyont.  
KONRÁD ATYA Nem fogja. Én felelek az egyház értékeiért, a tartományúr birtokaiért. És a lelke üdvéért. Hagyjon magamra, mindjárt itt lesz.

*Konrád kimegy. Konrád atya gondterhelten járkál. Erzsébet lép be*

ERZSÉBET Itt vagyok, atyám.  
*Odamegy, kezét csókolna, Konrád atya elhúzza a kezét*  
KONRÁD ATYA Azt üzentem, hallgasd meg prédikációmát. Nem jöttél.  
ERZSÉBET Meissen örgrófnéját kellett fogadnom, ne haragudjon, hogy elmulasztottam.  
KONRÁD ATYA Ebben az esetben nem vagyok hajlandó tovább foglalkozni veled.

*Indul ki*

ERZSÉBET Atyám!  
*Konrád atya megáll*  
ERZSÉBET Atyám...  
KONRÁD ATYA Teljes engedelmességgel tartozol.  
ERZSÉBET Ne haragudjon, atyám.  
KONRÁD ATYA Általam az Istent sértetted meg. Borulj le.  
*Konrád atya mutatja, hogy Erzsébet boruljon a lábaihoz.*  
KONRÁD ATYA Vezekelj.  
*Erzsébet letérdel, Konrád atya nyújtja csókra a kezét. Erzsébet megcsókolja*  
KONRÁD ATYA Most utoljára megbocsátok.

ERZSÉBET *(suttogva)* Köszönöm, atyám.

KONRÁD ATYA Leírtam tizenkét pontot, ezeket be kell tartanod. *(Átad egy papírt)*  
A tizenkettedik pont különösen fontos, életed minden pillanatában  
legyen a fejedben. Ha üzenek, azonnal jönnöd kell. Amit mondok,  
csinálnod kell. Teljes engedelmisséggel tartozol.

*Guda és Isentrud jön be, látják, hogy Erzsébet Konrád atya előtt térdel. Konrád atya  
csókra nyújtja feléjük a kezét, megcsókolják. Konrád atya kimegy. Kíváncsian nézik a  
papírt Erzsébet kezében*

ERZSÉBET *(olvassa)* 1. Önként vállalt szegénységben türelmesen viseld  
mások megvetését. 2. Szívedben az alázatosságot állítsd első  
helyre. 3. Mondj le az emberi vigasztalásokról és testi örömeikről.  
4. Mindenben légy irgalmas felebarátoddal szemben. 5. Szíved  
mélyén soha ne feledkezz meg Istenről. 6. Adj hálát Jézusnak,  
hogy halálával megváltott a pokoltól és az örök haláltól. 7.  
Türelmesen viseld keresztjeidet, mert Isten is annyi szenvedést  
vállal érted. 8. Tested és lelked, egész valódat szenteld Istennek. 9.  
Gyakran gondolj arra, hogy Isten kezének alkotása vagy, ezért  
cselekedj úgy, hogy örökké együtt élhess vele. 10. Bocsásd meg  
és engedd el felebarátodnak mindazt, amit szívesen vennél, ha ő is  
elengedne, vagy megbocsátana neked, tedd meg mindazt, amit  
szívesen vennél, ha ő is megtenne. 11. Soha ne feledd, hogy az  
élet rövid. A fiatalok éppúgy meghalnak, mint az öregek: törekedj  
elnyerni az örök életet. 12. Szünet nélkül szégyenkezz bűneid  
miatt, és kérd Istent, hogy bocsássa meg vétkeidet.

*Leereszti a papírt*

ISENTRUD Miért kell szégyenkezni?

ERZSÉBET Nektek is meg kell tartanotok mindent. Guda, Isentrud... Én  
kórházat akarok építtetni a szegényeknek. Segíteni fogtok nekem  
a betegek ápolásában.



*Lajos Itáliában. A Lovag érkezik, aki Erzsébet kesztyűjét a sisakjára tűzte*

LOVAG Uram, egy szóra...

LAJOS Igen?

LOVAG Ez a kesztyű itt a sisakomon Erzsébet asszony kesztyűje. Visszavásároltam egy koldustól, akinek odaadta. Végül is nyáron a pénz többet ér, mint egy kesztyű. De nem ezt akarom, hanem hogy feltettem ide a sisakomra, és ez a kesztyű, ez... Megvédett tegnap a csatában. Ez a kesztyű hozott szerencsét nekem, én már halott lennék, ha nem lett volna rajtam. Fegyvertelen voltam, és nem szúrt le, aki jött, nem szúrt le, ránézett a kesztyűre és elment...

*Lajos válaszolna, de követ érkezik hozzá*

KÖVET Uram... Wartburg várából hozok üzenetet.

LAJOS Hallgatom.

*A Lovag félszeg mozdulatot tesz, távozik*

KÖVET Henrik és Konrád urak tájékoztatásul kívánják közölni, hogy az Ön távollétében Erzsébet asszony elosztogatta a vár aranyforint-készletét, naponta süttet kenyeret a vár környéki szegényeknek, kórházat építtetett, naponta kétszer teszi meg az utat a vár és a kórház között, felkeresi a haldoklókat is, a holttesteket a saját ruhájából kivágott vászonba öltözteti.

LAJOS Nagyszerű.

*Követ megütközik*

KÖVET A négy tartomány minden jövedelmét kimerítette, ékszereit és ruháinak nagy részét eladta, még a börtönbe is elmegy, bekötözi a rabok sebeit, olajjal keni be a láncok okozta sebeket, imádkozik az Úrhoz, hogy vigyázzon rájuk, a rabokra, uram! A munkaképes szegényeknek inget ad, cipőt, és kaszát, hogy dolgozzanak, és fizet nekik a munkájukért, uram, a fivérei meg vannak győződve

arról, hogy Erzsébet asszony jócskán túllépett az ésszerűség határain, az ajándékozás vad, veszélyes szenvedélye kerítette uralma alá.

LAJOS                   Hogy van? Ez az egyetlen, amit tudni akarok, a többi nem érdekel.

KÖVET                   Hát... Jól.

LAJOS                   Adjon az én jóságos, kicsiny Erzsébetem annyi alamizsnát, amennyit csak akar. Ne akadályozza őt senki, inkább segítsenek neki. Adjon, amennyit jónak lát, csak hagyja meg Eisenachot, Wartburgot és Naumburgot. Isten majd megfizet nekünk, amikor jónak látja. Nem az adományok fognak tönkretenni minket. Ezt üzenem mindenkinek.

KÖVET                   Igen, uram.

*Követ eltávozik. Lajos tűnődik néhány pillanatra. Udvaronc jön, a távolba mutat*

UDVARONC            Látja azt a nőt ott, uram? Egy itteni polgár felesége. Szép egy nő, az anyja úristenit. Meg tudom szerezni magának, ha akarja, nagyuram.

LAJOS                   Ha még egyszer ilyesmit javasolsz, elzavarlak az udvarból.

UDVARONC            Én csak... Csak egy ötlet, uram. A többi úr... Nem tudtam, hogy Ön nem kíván élni a lehetőséggel, uram.

LAJOS                   Ha a házasságtörés nem lenne Isten ellen való véték, vagy botrány a világ szemében, akkor se követném el, mert szeretem a feleségemet, és nem akarom sem megszorítani, sem megzavarni lelke nyugalmát.

UDVARONC            Értem én. Értem én.

*Udvaronc elmegy, Lajos dühös*

*Kórház. Erzsébet, Guda és Isentrud ápolja a betegeket. Cserélik a borogatást, Erzsébet egy öregasszonynak ad inni*

ERZSÉBET           Az anyákra külön figyeljete, Isentrud! Ők ott még csak most  
fognak szülni, azoknak meg pici gyerekük van.

*Varilla lép be, kezében köpeny*

VARILLA           Ferenc köpenye. Neked küldte, Erzsébet.

*Erzsébet ámulatlan veszi kézbe a köpenyt, magára teríti. Boldog*

VARILLA           Férjed a napokban hazatér. Tudnod kell, milyen férjed van.  
Semmiféle... Lett volna lehetősége házasságtörésre, ahogy a  
többieknek... Ő ezt elutasította és büntetéssel fenyegetett  
mindenkit, aki rá akarta venni. Csak ennyit akartam... Megyek.

ERZSÉBET           Köszönöm, Varilla.

*Varilla elmegy, Erzsébet visszatér az öregasszonyhoz, immár a köpennyel a vállán*

*Walter von der Vogelweide szónokol, sokan hallgatják*

VOGELWEIDE    Milyen szerencsétlen az a szent és nemes föld, mennyire  
elhagyatott és magányos! Sírj, Jeruzsálem, sírj! Hogy  
megfeledkeztek rólad! Az élet elmúlik, és a halál bűnösnek talál  
minket. A kegyelmet a veszélyek és a megpróbáltatások által lehet  
elnyerni! Menjünk és gyógyítsuk meg Krisztus sebeit, törjük össze  
országának láncait! Minden asszonyok királynője, segíts meg  
minket! Ott szenvedett kínhalált szent fiad! Ott keresztelkedett  
meg, habár tiszta volt, hogy megtisztítson minket. Ott adta el  
magát a gonoszoknak, habár gazdag volt, hogy megváltson minket,  
szegényeket. Ott szenvedte el a szörnyű halált! Köszöntünk titeket,  
lándzsa, kereszt, tövises! Átok reátok, pogányok! Az Úr elégtételt  
vesz rajtatok lovagai által az őt ért sérelmekért! A pápa  
őszentsége őszre a kereszt zászlaja alá hívja a nemességet és a hű  
keresztényeket, hogy induljanak a Krisztus vére által öntözött  
szent földre!

*Lajos és Erzsébet*

ERZSÉBET            Nagyon-nagyon-nagyon vártalak.  
LAJOS                Mesélj a szegényeidről.  
ERZSÉBET            Sok mindent elosztogattam.  
LAJOS                Tudom.  
ERZSÉBET            Majdnem mindent elosztogattam. Sokan meggyógyultak tőle.  
Istennek adtam, ami az övé, ő pedig vigyázott arra, ami a tiéd és  
az enyém.  
LAJOS                Tudom, hogy megint bántottak.  
ERZSÉBET            Nem érdekes.  
LAJOS                Én nem bírom nézni a szegényeket, Erzsébet.  
ERZSÉBET            Én nem bírom nem nézni őket.

*Lajos megcsókolja*

ERZSÉBET            Nagyon vártalak.

*Lajos zavart, rejtegeti az övében lévő erszényt*

ERZSÉBET            És hát... Mit szólsz a dologhoz?  
LAJOS                Örülök.  
ERZSÉBET            Nem vagy boldog? Harmadik gyerekünk lesz! Nem vagy boldog?  
LAJOS                De, boldog vagyok.  
ERZSÉBET            Nem vagy boldog.  
LAJOS                Dehogynem!  
ERZSÉBET            Valami nyomja a szívedet.

*Erzsébet észreveszi, hogy Lajos rejtegeti az erszényét. Belenyúl*

ERZSÉBET            Ez...

*Kereszt akad a kezébe, megijed*

ERZSÉBET            Ez az, aminek gondolom?  
LAJOS                Igen.

*Erzsébet a földre zuhan*

LAJOS Erzsébet! (*lehajol hozzá*)

ERZSÉBET Jaj, istenem. Neked menned kell a Szentföldre.

LAJOS Igen.

ERZSÉBET (*kapkodva, pánikban*) Jaj, ne. Nem lehet igaz. Uramisten!..

LAJOS Frigyes császár kíséretében megyek. Nem varrtam a ruhámra a keresztet, nem akartam, hogy a kelleténél korábban megijedj.

ERZSÉBET Nem akarom...

LAJOS Megakadályoznád, hogy megtegyem, amit kötelességem megtenni?

ERZSÉBET Maradj velem...

LAJOS Nem hiszem, hogy meg akarnád akadályozni.

ERZSÉBET Ne, jaj...

LAJOS Fogadalmat tettem Istennek.

ERZSÉBET Maradj velem...

LAJOS Nem lehet. Engedj el szépen.

ERZSÉBET Isten akarata ellenére nem akarlak magam mellett tartani. Azért imádkozom szüntelenül, hogy mindig fölötted ragyogjon a jósága, és mindig boldog lehess.

LAJOS Akkor engedj el.

ERZSÉBET Mikor?

LAJOS A napokban.

ERZSÉBET De hát csak most jöttél haza...

LAJOS Majd visszatérek. Visszatérek.

ERZSÉBET Igen... Igen...

*Lajos az udvarban. Erzsébet lehajtott fejjel hallgatja, a többiek inkább ünnepélyesen*

LAJOS Mindnyájan tudjátok, kegyes emlékezetű apám életében milyen kegyetlen háborúk, milyen sokáig tartó megpróbáltatások sújtották országunkat. Tudjátok, mennyit kínlódott és fáradozott, hogy védekezzék ellenségeivel szemben. Nekem békés és nyugodt napokat adott az Isten. Nem látok egyetlen szomszédot se, akitől rettegnem kellene, amint nekik sem kell tartaniuk attól, hogy törvénytelenül, vagy erőszakosan lépek fel velük szemben. Ha korábban voltak is viszályaim, most már békében élek mindenkivel. Hálából a kapott kegyelmekért, valamint lelkem üdvösségéért, el akarok menni kelet országába, hogy vigasztalást vigyek a elnyomott kereszténységnek és megvédjem a hívőket ellenségeikkel szemben. A hadjárat költségeit magam viselem, nem rakok terheket rátok. A Magasságbeli oltalmába ajánlom jószágos hitvesemet, kisgyermekeimet, testvéreimet, barátaimat, népemet és országomat. Mindent rábízok, amit készséggel elhagyok az ő szent nevének dicsőségéért.

VALAKI *(a tömegben, csendben, szomszédjának)* A hercegnő megint mindent ki fog osztani, amit csak talál.

LAJOS Kérlek benneteket: távollétem idején békekességben éljetek egymással.

MÁSVALAKI *(válaszol)* Nyomorba fog dönteni minket.

LAJOS Elvárom, hogy keresztény módon bánjatok alattvalóitokkal.

*Lajos lovon, mellette lovagol Erzsébet, halálra vált arccal. Körülöttük kísérők.*

*Varilla léptet hozzájuk*

VARILLA Nagyuram, itt az idő, hagyja most már hazatérni a hercegnőt.

LAJOS Igen...

*Megállnak*

LAJOS *(Erzsébetnek)* Két napja kísérsz, most már vissza kell fordulnod.

ERZSÉBET Jaj, én édes istenem, édes istenem...

LAJOS Áldjon meg az Úr, drága kis Erzsébet, védelmezze lelkedet és őrizze meg bátorságodat. Áldja meg a gyermeket is, akit a szíved alatt hordozol. Soha ne feledd az együtt töltött éveket, a mi szent szerelmünket.

ERZSÉBET Miért búcsúzol ennyire? Jaj, én érzem, hogy baj lesz.

LAJOS Tégy mindent úgy, ahogy jónak látsz. Isten majd bőségesen megjutalmaz másoknak juttatott adományokért. Vigyázz magadra, szép szerelmem.

*Megcsókolják egymást, Erzsébet hosszan csókolja Lajost, nem akar elválni tőle. Lajos kiszabadítja magát, kíséretével tovább halad, Erzsébet örült tekintettel néz maga elé. Kezét a hasára teszi*

KÍSÉRŐ Induljunk.

*Erzsébet visszaindul kíséretéve. Tekintetével még sokáig a férjét keresi*

*Konrád atya a testvérekkel beszélget*

ÁGNES Csodálatos az Ön aszkétikus buzgalma, atyám.

KONRÁD ATYA Nincs ebben semmi csodálatos, ez a dolgom a Földön.

KONRÁD Ön remek szónok. Biztosan rengeteg lelket térített már meg Isten szeretetére. Rengeteg lélek köszönheti Önnek a boldogságát.

KONRÁD ATYA Isten megsegít.

HENRIK Sajnos fel kell készülnünk, Erzsébet folytatja majd bűnös pazarlását.

KONRÁD ATYA A bűn szóval óvatosan bánjunk.

KONRÁD Őszintén szólva, atyám, Önnek sem sikerült megfékeznie öt fivérem itáliai hadjárata idején.

KONRÁD ATYA Erzsébet jó.

ÁGNES Tudjuk, hogy jó.

HENRIK Erzsébet félreérti a keresztényi szeretetet, atyám. Bűnösen félreérti.

KONRÁD Nem szorulok sem kioktatásra, sem tanácsra. Tudják, mi az én álláspontom azokkal kapcsolatosan, akik igazán félreértik a kereszténységet, vagy akik igazán bűnt követnek el? Véleményem szerint készen kell lennünk akár száz ártatlant elégetni, ha csak egy bűnös is van köztük.

ÁGNES A Biblia szerint Isten, amikor Ábrahám Szodomáért próbált közbenjárni, azt mondta: inkább megkímélünk száz bűnöst, ha csak egy ártatlan is van közte.

KONRÁD ATYA Ismerem a Szentírást, nem szorulok kioktatásra.

ÁGNES A Biblia azt mondja: szabadítsd ki azokat, akiket a halálba hurcoltak, és akik a vesztőhelyre tántorognak, mentsd meg őket mégis.

KONRÁD ATYA Szembe kívánja állítani a Szentírás tanítását az elveimmel?

ÁGNES Eszembe sem jutott, atyám. Csak eszembe jutottak a Biblia szavai.

KONRÁD ATYA Én pápai felhatalmazással az élő egyház érdekében cselekszem. A hitetlenek ellen, az egyház életére törőkkel szemben. A kérlelhetetlenséget én erénynek tartom.

HENRIK Tökéletesen érthető, atyám.

KONRÁD ATYA Gergely pápa öszentsége kegyelméből keresztes hadjáratot szervezhetek Isten dicsőségére. Valamint eretnekek ellen prédikálhatok. Azt is megtudtam, hogy nemsokára inkvizítorként szolgálhatom az egyház érdekeit.

KONRÁD Isten dicsőségére.

HENRIK Isten dicsőségére.

KONRÁD ATYA Isten dicsőségére.



*Erzsébet fekete ruhában imádkozik. Konrád atya lép be, kezét csókra nyújtja, Erzsébet megcsókolja*

KONRÁD ATYA A böjtöléssel ne az emberek előtt mutakozz, hanem Atyád előtt, aki belelát a rejtekbe.

ERZSÉBET Nem mutatni akarom.

KONRÁD ATYA A mennyei Atya azt jutalmazza meg, ami jót az ember láthatlanul cselekszik.

ERZSÉBET Én is így gondolom.

KONRÁD ATYA Ne feleelj. Kérj bocsánatot. Térdelj le. Kérj alázatosan bocsánatot, amiért feleseltél.

*Erzsébet nem érti, de letérdel*

ERZSÉBET Alázatosan bocsánatot kérek, atyám.

KONRÁD ATYA Miért vagy feketében mindig, mióta elment a férjed?

*Erzsébet lehajtja a fejét*

KONRÁD ATYA A herceg átkelt a Brenner-hágón seregével, áthaladt Lombardián, és megérkezett az Adria partjára, Brindisibe. Ott száll hajóra, hogy mielőbb a Szentföldre érjen.

*Erzsébet sóhajt*

KONRÁD ATYA Mi az?

ERZSÉBET Semmi, atyám.

KONRÁD ATYA Mire gondolsz?

ERZSÉBET Semmire, atyám.

KONRÁD ATYA Azt kérdeztem, mire gondolsz. Nem lehet titkod előttem.

ERZSÉBET Nincs titkom.

KONRÁD ATYA Nem feleselhetsz.

*Csend*

ERZSÉBET Bocsánatot kérek.

*Lajos a hajón. Hidegrázása van. Egy ember betakarja valamivel*

LAJOS Mikor érünk Otrantoba?

EMBER 1 Hamarosan ott leszünk.

LAJOS Nagyon hideg van.

EMBER 1 Igen, uram.

*Elsétál. Beszél valakivel, Lajos hallja a dialógust*

EMBER 1 Már indulás előtt meghaltak sokan. Borzalmas.

EMBER 2 Van gyógyszer a járványra?

EMBER 1 Nincs. Nincs.

LAJOS Mit beszéltek?

EMBER 2 Semmit, uram.

LAJOS Hogy járvány? Vagy mi? Fázom...

*Csend*

LAJOS Nagyon hideg van, mi van itt? Miféle járvány? Adjatok inni.

EMBER 1 *(inni ad)* Kíván még valamit, uram?

LAJOS Otrantoban kiszállok kis időre... Ott melegebb lesz, mint itt a hajón... Vagy már elhagytuk? *(rázza a hideg)* Segítsetek... Mondjátok meg a szerelmemnek... Nézzétek, nézzétek, ezek a galambok fehérebbek a hónál!

EMBER 1 Milyen galambok, uram?

LAJOS Nem látjátok? Galambok! Fehér galambok. El kell repülnöm velük.

*Erzsébet és Zsófia. Zsófia megfogja Erzsébet kezét*

ZSÓFIA Erősítsd meg magad. Ne hagyd, hogy megzavarjon, ami férjeddal, az én fiammal történt Isten akaratából.

ERZSÉBET Foglyul ejtették? Ha foglyul ejtették, Isten segítségével hamarosan

ki fog szabadulni.

ZSÓFIA                   Őrizd meg nyugalmadat.

ERZSÉBET               *(suttogva)* Mi történt?

ZSÓFIA                   Szerencsétlenségünkre... Meghalt. Meghalt.

ERZSÉBET               Mit beszél?!

ZSÓFIA                   Meghalt.

ERZSÉBET               Akkor meghalt számomra az egész világ. Minden, ami kedves volt benne.

*Szaladgál, sírni kezd, kiabál*

ERZSÉBET               Istenem!.. Jaj, istenem!..

*Zsófia nyakába borul, leül, megint feláll, felveszi Ferenc köpenyét, kirohan a szobából.*

*Zsófia indul utána*

## II.

*Guda és Isentrud egy sarokban eszik, mögöttük a testvérek és Zsófia terített asztalnál*

- ISENTRUD           Még a kórházban van?
- GUDA                Reggel óta. Ma még nem evett semmit.
- ISENTRUD           Folyik a könnye, de mintha nem is tudna róla. Az arcán nincs nyoma fájdalomnak, néha mosolyog, de a könnye folyik. Még fintor sem jelenik meg az arcán.
- GUDA                A könnyek adománya.
- ISENTRUD           Úgy vonzódik a szegényekhez, én ezt már így alig bírom. Ennyi borzalmat nézni...
- GUDA                Muszáj bírni, Isentrud.
- ISENTRUD           Nem fogom bírni a sok halottat, beteget... Egész nap velük akar lenni.

*Erzsébet belép, halálosan fáradt*

- GUDA                Enni kell valamit, nem lehet anélkül...
- ERZSÉBET           Jó, jó.

*Erzsébet mézes süteményt vesz elő, eszik egy kicsit*

- ERZSÉBET           Konrád atya előírta, mit szabad ennem. Kis mézes süteményeket szabad és száraz kenyeret szabad.
- ISENTRUD           De hát miért?
- ERZSÉBET           Tudod jól, miért. Csak igazságosan szerzett javakat veszek magamhoz, ami nem mástól lett elvéve.

*Leroskad*

- GUDA                *(felállítaná)* Erzsébet...
- HENRIK             *(odamegy, végigméri)* A te híres jámborságod!.. Talán nem ismered a teremtő akaratában való megnyugvást?
- ERZSÉBET           *(feláll)* De ismerem. Félreértesz, csak fáradt vagyok.
- HENRIK             Már elfelejtetted a fivéremet.

ERZSÉBET            Nem. A halandó szerelem kötelékei összetörtek, és megsebzett az isteni szerelem. Én osztatlan szívvel Istennek szentelem az életemet.

HENRIK             Miért hagyod el magad?

ERZSÉBET           Csak fáradt vagyok.

ISENTRUD          Ennie kellene.

HENRIK             Velünk fogsz enni. Ülj oda.

*Erzsébet nem mozdul*

ERZSÉBET          Konrád atya előírta, mit ehetek és mit nem.

HENRIK             Konrád atya azt is megmondta, hogy nem tékozolhatod el a vagyont!

ERZSÉBET          Nem tiltotta meg a jótékonykodást.

KONRÁD             Nem tudom eldönteni, ostoba vagy, vagy elmeháborodott.

HENRIK             Keresztény bolond.

ZSÓFIA              Elég legyen.

KONRÁD             Egyél! Nem fogsz a szemünk előtt éhen halni!

*Erzsébet feláll, kimegy*

KONRÁD             El kell mennie.

ZSÓFIA              Hallgass.

KONRÁD             A törvény szerint a hercegséget mindig a család legidősebb tagja öröklí. Ha a fiatalabb hercegek megházasodnak, kisebb birtokot kapnak. Félre kell állítani Lajos fiát. Henriknek meg kell házasodni, hogy övé legyen a hercegség. Különben bonyodalmak adódhatnak.

ZSÓFIA              Mit jelent ez?

HENRIK             Jó lenne, ha az özvegy elmenne a fiával. Később a fiú majd kap egy várat hűbérbirtokként. Ha felnő.

ZSÓFIA              A testvéretek feleségéről beszéltek.

HENRIK             Már elfelejtette őt.

KONRÁD             Meg fogja gyalázni a család hírnevét. Látom én, hogy csókol kezét Konrád atyának. Így nem csókolja senki meg egy pap kezét!

ZSÓFIA A gyűlölet beszél belőletek.

HENRIK Nem várhatjuk meg, míg mindenünket eladogatja. Lajos sem akarná tönkretenni a hercegség jövőjét, anyám. Erzsébet nincstelenül akar élni, neki is jobb lenne.

KONRÁD Hogy ne prédálja a vagyont, először is meg kell fosztani önállóságától. Többé nem dönthet egyedül.

*Konrád atya és Erzsébet*

ERZSÉBET Közös étkezésekre akarnak kényszeríteni. És azt mondják, Ön nem pártolja a jótékonykodást.

KONRÁD ATYA Csak a mértékkel van probléma. Küldetésem, hogy segítsék az életszentség minél magasabb csúcsaira jutni. Férjed halála után a pápa megbízott anyagi ügyeid intézésével. Sógoraid megfosztottak a férjed után járó birtokok haszonélvezetétől, nem is tudsz róla.

ERZSÉBET Engem az nem érdekel.

KONRÁD ATYA Engem igen. Nem engedem, hogy lemondj az özvegyi vagyonról.

ERZSÉBET Nem értem, hát atyám is megveti a vagyont.

*Csend*

KONRÁD ATYA Nem tudjuk, Isten szeretetére, vagy gyűlöletére vagyunk méltók. A jelenleginél sokkal keményebbé, sőt, érthetlenné fogom tenni az életedet. Megütöközést keltek és fájdalmat okozok.

ERZSÉBET Nem értem, atyám.

KONRÁD ATYA Kizárólag a te érdekedben.

ERZSÉBET Ahogy jónak látja.

*Csend*

KONRÁD ATYA Te sok mindent nem értesz.

ERZSÉBET Az özvegyi vagyonból építhetek még egy kórházat...

KONRÁD ATYA Marburgban. Mert itt nem lesz maradásod. Ha szegényen akarsz élni, Istennek akarsz tetszeni, nem kell félned elhagynod a várat.

ERZSÉBET Nem félek semmitől.

KONRÁD ATYA Mire gondolsz most? Tudni akarom.

ERZSÉBET Hogy nem lesz itt maradásom.

KONRÁD ATYA És még?

ERZSÉBET Csak hogy...

KONRÁD ATYA Minden gondolatodról tudni akarok.

ERZSÉBET Igen... Gyónni szeretnék, atyám. *(letérdel)* Szeretnék kiirtani egy érzést magamból.

*Csend*

KONRÁD ATYA Folytasd.

ERZSÉBET Atyám tudja, mennyire szerettem a férjemet. És hogy... Tudom, hogy atyám megmutatja nekem a helyes utat. Ez a szerelem a legtisztább vágy, a legtisztább...

KONRÁD ATYA A lényegét.

ERZSÉBET Éjszakánként... Bevallom, atyám, égek a vágytól. Ki akarom irtani magamból a bűnös vágyat, és ki is fogom, ígérem, csak a vágy, tudja, atyám, olyan erősen éget... Bűnös vagyok, tudom, de ne higgye, hogy ez hajlam valami... parázaságra... Hogy parázna vágy lenne, nem... Csak és kizárólag Lajos iránti vágy, megőrülök, úgy érzem, megőrülök éjszakánként, úgy éget. Úgy éget. Minden éjszaka. Lajos meglátogat minden éjjel. Álmomban, a képzeletemben, Lajos jön minden éjjel, és azt tesszük, amit tettünk, mikor még volt ő nekem... Visszajön hozzám, eljön minden éjjel, és én égek a vágytól, és akkor felébredek, és úgy érzem, megőrülök...

KONRÁD ATYA Elég.

ERZSÉBET Igen...

KONRÁD ATYA Emeld fel a fejedet.

*Nézik egymást*

*Zsófia sírva búcsúzik Gudától és Isentrudtól*

ZSÓFIA Nem értem, hová?..

ISENTRUD Azt hiszem, Eisenachba megyünk.

ZSÓFIA Beszélek Henrikkel, mondtam már...

ISENTRUD Felesleges. El akar menni.

ZSÓFIA Elűzték a fiaim. Elűzték őt, és én nem tudtam megvédeni...

GUDA Jobb neki, ha elmegy, asszonyom. Úgy érzi, dolga van máshol is.

ZSÓFIA Nem tudtam megvédeni. Henrik miatt megy el, tudom. De hát a gyerekek... Csak ti ketten, ő, meg a gyerekek, kellenének szolgák is! Szolgák és fegyveresek! Mi lesz így veletek?

ISENTRUD Nem akarja.

ZSÓFIA Hogy bírja majd? Mit szólna ehhez Lajos?

GUDA Boldogan indul el. Úgysem kíván élni a szegények zaklatásából és kifosztásából. Nem esik jól neki a várban élni.

ZSÓFIA De hát királylány... Micsoda szégyen ez...

ISENTRUD Mindenhol ismerik őt a környéken, biztosan segítenek az emberek. Ő annyi mindenkin segített már. Vissza fogja kapni a sok szeretetet.

*Erzsébet, a gyerekei, Guda és Isentrud elcsigázottan egy fogadó istállójában.*

*Fáradtak, ledőlnek*

GUDA Nem fogadott be senki! De miért?.. Egész nap!.. Miért?

ISENTRUD Tudják, hogy ki kér szállást, és mégse!..

GUDA Miért?..



ERZSÉBET           Az emberek nem tudják megbocsátani, ha segítesz nekik. Nem baj.  
Nem baj.

*Csend*

ERZSÉBET           Aludjatok.

GYEREK           Éhes vagyok!

ERZSÉBET           Kibírjuk.

ISENTRUD          Mik ezek?

*Az istállóban üres hordók, Isentrud felborítja az egyiket. Víz szivárog ki belőle, odaugrik, iszik. Sorban a többiek is. Erzsébet nem*

*Az eisenachi templom. Imádkoznak. A többiek hátrébb, Erzsébet elől*

ERZSÉBET           Tegnap még hercegnő voltam, hatalmas és gazdag váraim voltak, ma koldus vagyok és senki nem akar menedéket adni. Bizonyára megérdemlem, hogy gyermekeimet szenvedni látom. Hercegnek és hercegnőnek születtek, és most éheznek, még szalmájuk sincs, amire fekhethének.

*Térdel, nézi az oltárt. Megváltozik az arca, tág szemekkel mered Jézusra. Feláll, a többiek észreveszik, hogy történt vele valami*

ISENTRUD          *(odalép hozzá)* Mi történt?

ERZSÉBET          *(mosolyog)* Isentrud... Nincs jogunk szomorkodni a sorsunk miatt.

ISENTRUD          Mi történt?

ERZSÉBET          Nem mesélhetem el, amit láttam.

ISENTRUD          Mikor?

ERZSÉBET          Az előbb...

ISENTRUD          Itt?

ERZSÉBET          Nagyon boldog voltam. Láttam Isten csodálatos titkát.

*Isentrud gyanakodva nézi őt. Érkeznek a többiek, indulnak ki a templomból*

*Fogadás, Erzsébeték*

FOGADÓS           Én tudom, ki maga, asszonyom. Tőlem maradhatna. De a sógora kihirdette, hogy nagy bajba kerül, aki szállást merészel adni magának. Kijelölt egy embert, hozzá kell mennie ma éjszakára. Az a ház ott. Menjen oda, azt mondta a sógora. Én nem tehetek róla, tőlem maradhatna, asszonyom. Mit csináljak? Bajba kerülni mégse akarhatok. Nem haragszik rám, remélem. Tőlem maradhatna. Csak hát nem lehet.

*Erzsébeték szegényes szobában fekszenek. A gyerekek kis bogyókat, leveleket esznek.*

*Bejön a tulajdonos*

TULAJDONOS       Egy napot alhattak itt, többet nem. Nem hozok bajt a fejemre. Menjenek, de gyorsan.

ERZSÉBET           Indulunk.

TULAJDONOS       Gyorsan, gyorsan.

ERZSÉBET           Köszönöm nektek, falak, hogy megvédtetek az eső és a szél ellen. Szeretnék köszönetet mondani uratoknak is, csak azt nem tudom, miért.

TULAJDONOS       Elég ebből. Indulás. Ne hozzanak bajt a fejemre.

*Kijönnek. Lehevernek egy bokor tövébe*

ISENTRUD           Senki nem segít.

ERZSÉBET           Isten próbatételei. Semmi baj.

ISENTRUD           Annyi mindenki kapott segítséget a vár környékén, miért hálátlan mindenki?

ERZSÉBET           Add ide a kancsót, hozok vizet.

ISENTRUD Hozok én, Erzsébet.

ERZSÉBET Nem.

*Elveszi a kancsót, indul a közeli patakpartra. Szembejön az öregasszony, akit a kórházban ápolt. Szűk ösvényhez érnek, nem férnek el egymás mellett. Erzsébet felismeri a beteget, rámosolyog. Az öregasszony belöki a sáros patak vizébe. Erzsébet felkiált, mert egy kő megsebzí*

ÖREGASSZONY Most a helyeden vagy! Nem akartál hercegnőként élni, és most itt fekszel a sárban, koldusan, szegényen.

*Gúnyosan mosolyog. Erzsébet lemossa bepiszkolódott ruháját. Az öregasszony elmegy*

ERZSÉBET Kérlek, Uram, részesítsd őt valami jótéteményben. Szegény vagyok végre, mint Krisztusom.

*Ül a parton, néz maga elé. Megint megváltozik az arca*

ERZSÉBET *(halkan)* Ki vagy te? *(imára kulcsolja a kezét, suttog)* Ha te velem akarsz lenni, akkor én is veled akarok lenni, és soha nem akarlak elhagyni.

*Feláll, vizet mer a kancsóba, indul, Isentrud jön vele szemben*

ISENTRUD Nem tudtam, hol vagy ennyi ideig.

ERZSÉBET Isentrud... Isentrud...

ISENTRUD Igen?

ERZSÉBET Ülj le. Ülj le velem egy kicsit.

*Leülnek*

ERZSÉBET Mi történt megint...

ISENTRUD Mi?

ERZSÉBET Egy pillanat volt, és mégis egy ezredévig tartott. Nem tudom... Ahogy itt ültem...

ISENTRUD Nem képzelődés?

ERZSÉBET Láttam a megnyílt eget, Isentrud. Jézus felém hajolt, megmutatta anyját, szeretett apostolát, Jánost, aztán elfordította az arcát, mintha el akarna távozni, akkor én sírni kezdtem, erre felém fordult... Erzsébet, azt mondta, ha az enyém akarsz lenni, akkor én a tiéd leszek és soha nem hagylak el. Erre azt feleltem: Igen

uram, ha te velem akarsz lenni, akkor én is veled akarok lenni, és soha nem akarlak elhagyni.

*Szolga érkezik*

SZOLGA                   Kitzingen apátnője, az Ön anyai nagynénje őszinte fájdalommal értesült Zsófia hercegasszonytól az Ön sorsáról. Kéri, hogy látogasson el az apátságba gyermekeivel. Ott lesz Egbert püspök is, Bamberg főpásztora, az Ön nagybátyja. Engedelmeivel.

*Szolga meghajol, elmegy*

*A kitzingeni apátság. Erzsébet és kísérete áll a bejáratnál, Matild érkezik a fogadásukra. Megöleli Erzsébetet*

MATILD                   Erzsébet... Mindjárt itt lesz a nagybátyád. Ragaszkodik hozzá, hogy ő adjon szállást nektek, ha már így alakult a sorsotok. Maradjatok néhány napig, aztán menjete vele Bambergbe. Rangodhoz méltó szállást nem tudok biztosítani, de a jelenleginél jobbat igen.

ERZSÉBET               Akkor lennék boldog, ha egyszerű szerzetesként élhetnék. Ha követhetném a kolostor rendjét.

*Egbert lép be, megölelik egymást Erzsébettel*

EGBERT                   Erzsébet...

ERZSÉBET               Egbert...

EGBERT                   Nem engedhetem, hogy ilyen körülmények között maradj. Felelj nekem, mert tudnom kell: akarsz-e hazamenni Magyarországra?

ERZSÉBET               Nem.

EGBERT                   Jó... Édesanyád emléke miatt?

*Erzsébet nem válaszol*

EGBERT                   Szolgálóiddal és gyermekeiddel együtt elviszlek Bottenstein

várába. Ott maradhatsz addig, ameddig akarsz. Örülök, hogy nem kívánczol Magyarországra, mert nagy megtiszteltetés ért. Frigyes császár üzenetét tolmácsolom. Meghalt a felesége. Már korábban is jó lélekkel gondolt rád, most viszont egyenesen azt kérdezteti: elfogadod-e a kezét. Frigyes császár feleségül kér téged.

*Erzsébet arrébb sétál*

ERZSÉBET Gondoskodnom kell a gyerekekről, Matild. Olyan élet vár rám mostantól, amelynek során nem számíthatnak rám úgy, ahogy eddig.

EGBERT Akkor tehát igen a válaszod.

ERZSÉBET *(Matildnak)* Szeretném itt hagyni nálad Zsófiát. Itt nevelkedhetne, ha megengednéd.

MATILD Ahogy akarod. Boldogan adok szállást neki.

ERZSÉBET Később elhelyezem valahová őket is. Ez a hely megnyugtat engem, itt jó lesz Zsófiának.

EGBERT Erzsébet! Miért kéne a gyerekeket...

ERZSÉBET A válaszom: nem. Köszönöm a császár kegyes ajánlatát, de én egyedül akarok maradni életem végéig. Csak Istent akarom szolgálni.

EGBERT Emlékeztetek az üldöztetésedre, ezek újrakezdődhetnek, ha én már nem leszek életben. Feltett szándékom rád hagyni Bottensteint és a hozzá tartozó birtokot, de a sírból nem foglak tudni megvédeni. Súlyos támadások érnek majd. És hát... Mégiscsak a császár kér feleségül.

ERZSÉBET Eddig sem érdekelték a támadások. Feleségül pedig senki ne kérjen. Volt nekem férjem. Gyöngéden szeretett, volt részem bőven a világi örömeiben. De mindig azt gondoltam, a világi örömeik semmit nem érnek. A hívságok csak fájdalmat és zavart keltenek, a lélek halálát okozzák. El akarom hagyni ezt a világot, és szeretném megfizetni Istennek a tartozásomat. Már nagyon vágyom rá, hogy Urunk társaságában legyek.

*Egbert értetlen és dühös, tanácstalanul Gudára és Isentrudra néz*

ISENTRUD Püspök úr, Erzsébet asszony éppen ma reggel mondta, hogy soha nem fog más férfihoz tartozni.

EGBERT Tudom, beszélnek mindenfélét Frigyesről. Tudom, az a hír járja, ő mérgezte meg a férjedet. De ez örültség.

ERZSÉBET Nem akarok erről beszélni.

EGBERT Ostoba szóbeszéd az egész.

ERZSÉBET Egyszerű és tiszta szívvel tettem fogadalmat még férjem életében. Isten irgalmában bízom, lehetetlen, hogy ne védelmezze meg tisztességem az emberek erőszakosságával szemben. Ha valaki mégis házasságra akarna kényszeríteni, az oltár előtt tiltakozom majd. Inkább levágom az orromat, hogy irtóztva forduljon el tőlem.

*Sírni kezd a kisgyerek*

MATILD Éhes lehet. Hozok valamit.

*Matild kimegy*

EGBERT Ebben az esetben...

ERZSÉBET Meggondoltam.

EGBERT Döntésedet a császár tudomására fogom hozni.

ERZSÉBET Köszönöm neki.

*A bottensteini vár. Erzsébet áll egy sarokban, Guda és a két gyerek eszik*

ERZSÉBET El kell mennem Erfurtba, aztán az andechsi várba, sok zarándokhelyre, igen... El kell mennünk... Aztán szeretnék házról házra koldulni.

GUDA Ferenc azt csak férfitanítványainak engedte meg.

ERZSÉBET Igen... Tudom... Konrád atya nem akarja hagyni...

GUDA Nem illik fejedelemasszonyhoz.

*Isentrud érkezik lihegve*

ISENTRUD Erzsébet! Üzenet jött Bambergből! A férje!... Csontjai!...

ERZSÉBET Beszélj értelmesen!

ISENTRUD Szaladtam, ahogy tudtam... A püspök úr üzenete... Bambergbe kell menni, át kell venni Lajos herceg földi maradványait... A lovagok hozták magukkal a csontokat, ahogy hazatértek...

ERZSÉBET De hát eltemették Otrantóban, amikor meghalt.

ISENTRUD Jeruzsálemből visszatérőben megálltak, felnyitották a sírt és elhozták a csontjait. Bambergbe kell menni. Most.

*Bambergi dóm. Szólnak a harangok, díszes koporsót állnak körül az emberek. Erzsébet Guda és Isentrud kíséretében lép a koporsóhoz. Remeg, két társnője támogatja. Felnyitják a koporsót, Erzsébet nézi egy darabig a csontokat, majd ráborul és csókolni kezdi. Guda és Isentrud tartják, nem tudják, mit tegyenek. Erzsébet az oltárra néz, mosolyog, folynak a könnyei*

ERZSÉBET Uram, köszönöm, hogy teljesítetted a szívem vágyát. Nagyon szerettem volna látni. Hálát adok, hogy jóságosan megvigasztaltad szomorú, lesújtott lelkemet...

ISENTRUD Menjünk...

ERZSÉBET Hát szabad volt látnom még az én kedvesem földi maradványait. Egész szívemmel szerettem őt, jobban bárki másnál a földön. Szívesen éltem volna vele nyomorban, szívesen koldultam volna vele végig az egész világot. Elég lett volna, hogy vele lehetek. De nem ejtek panaszos szót azért, hogy Neked áldozta magát, miközben a Te akaratod szerint segíteni akart a Szentföldnek. Őt és magamat a Te isteni akaratodba ajánlom.

*Nézi a csontokat, ideges lesz*

ERZSÉBET Ezek... Rendetlenül vannak... Rendetlenül vannak különválasztva a csontok, miért?..

GUDA

Erzsébet...

ERZSÉBET

Ha az egész világ árán még egyszer élve az enyém lehetne, magamhoz venném, és koldulni mennék vele. Én boldog voltam a szerelemben, boldog a gyermekáldásban, teljes volt a beteljesedés, a halál is elérkezett... Édes szerelmem... Ezek voltak földi érzelmeim utolsó sóhajtásai...

*Guda és Isentrud kitámogatja*

*Varilla lovag, valamint Henrik sógor*

VARILLA

Megdöbbenve értesültünk róla, mennyi kegyetlenséget követtek el, és hogy ennyire megfélemedtek a tisztességről. Herceg, mit tettél, ki adott neked ilyen tanácsokat? Testvéred jegyesét, a fájdalomtól sújtott özvegyet, a nevezetes király lányát úgy űzted ki váraidból és városaidból, mint egy rossz nőt, holott illő tisztelettel kellett volna körülvenned, és fájdalmában vigaszt kellett volna nyújtanod. Nyomorba taszítottad, hagytad, hogy koldusként bolyongjon. Testvéred kis árváit ellökted magadtól, holott meg kellett volna őket védened, és körül kellett volna vened a hűséges gyám szeretetével. Erre tanított bátyád? Ő a legutolsó alattvalójával se tette volna ezt! Miért félsz egy szegény, magányos, beteg, elhagyatott és reményét veszített asszonytól, aki barátok és szövetségesei nélkül él ebben az országban? Akkor se ártott volna neked, ha úrnője marad minden váraknak. Mit fognak mondani rólunk az idegen országokban? Elönt a vér, ha erre gondolok. Eljátszottad Türingia becsületét, bemocskoltad a saját neved és nemes házad jó hírét! Isten haragja le fog sújtani országunkra, hacsak nem tartasz bűnbánatot, nem békülsz ki Erzsébettel, és nem adod vissza bátyád gyermekeinek, amit elvettél tőlük.



HENRIK Ne folytasd, Varilla. Bánom, ami történt. Megteszek mindent, amit Erzsébet kér tőlem.

VARILLA Semmit nem kér, tudod jól.

HENRIK Rendelkezzetek életemmel és minden vagyonommal. De tudnod kell neked is: ha Erzsébeté lenne egész Németország, abból se maradna neki semmi, mert az egészet odaadná Isten szeretetéért.

VARILLA Az nem a te dolgod. Erzsébet, gyere be.

*Erzsébet belép, Henrik odamegy hozzá*

HENRIK Meg tudsz bocsátani?

*Erzsébet megöleli őt*

HENRIK Mit kívánsz?

ERZSÉBET Semmit.

HENRIK Rendelkezzetek... Kastélyok... Városok...

ERZSÉBET Nem kellene kastélyok, városok, földek, semmi. De hálás lennék, ha a hozományom nekem járó részén túl adnál annyit, amennyi elég a halott kedvesem és a magam üdvösségét szolgáló kiadásokhoz.

HENRIK Bocsáss meg, Erzsébet.

ERZSÉBET Már megbocsátottam.

HENRIK Kérlek, térj vissza Wartburg várába.

*Henrik és Varilla kimegy. Erzsébet becsukja a szemét, megváltozik az arckifejezése*

ERZSÉBET Ki vagy te, hogy ezeket mondod nekem? *(csend)* Akinek lábaihoz Mária Magdolna leborult a leprás Simon házában? *(csend)* Ha minden bűnöm bocsánatot nyer, ha már megtisztultam, ha meg vagyok szentelve, akkor miért bántalak meg újra és újra? *(csend)* Igen... *(csend)* És te?... *(csend)* Te vagy?.. *(csend)* Megadtad a kegyelmet... *(csend)* Olyan nagyon szeretlek, szívesebben választom a halált, minthogy megsértselek valamilyen vétékkel. *(csend)* Igen, elkerülök minden viszályt és bezárom füleimet a sértő szavak elől. Türelmesen viselem... Semmit sem felelek...

*Kinyitja a szemét. Körbenéz*

*Erzsébet Wartburgban. Zsófiával beszél*

ZSÓFIA Minden rendben. Nem is reméltem volna. Legnagyobb gyermeked immár jogos örököse Tübingiának és Hessennek. A régensi jogokat Henrik gyakorolja.

ERZSÉBET Azért imádkozom, hogy az Isten ne engedje jobban szeretnem a gyerekeimet, mint a többi embert.

*Zsófia megütözik*

ERZSÉBET Hermann Creuzburgba kerül, Zsófia a brabanti herceghez, Gertrúd az altenbergi premontrei kolostorba. Mindent megszerveztem.

ZSÓFIA De hát miért?

ERZSÉBET Kértem Konrád atyát, hadd vegyem magamra Assisi Ferenc daróc ruháját, hadd kolduljak. Nem engedi. Hát akkor olyat teszek, amit nem tilthat meg nekem. Lemondok akaratomról, minden földi vonzalmamról. Nem maradok Wartburgban. Marburgba megyek, az özvegyi tartásdíjból ott élek majd. Ispotályt alapítok ott is, Szent Ferenc tiszteletére, már épül.

ZSÓFIA De a gyerekek... Ők miért nem mehetnek veled?

ERZSÉBET Három kérés volt Istenhez: erőt kértem a világi dolgok megvetéséhez, bátorságot, hogy ne törődjek a sértésekkel, és azt, hogy kisebbedjek gyermekeim iránti szeretetem. Guda és Isentrud jön velem.

ZSÓFIA Tudom, hogy rajongva szereted gyermekeidet.

ERZSÉBET Már úgy tekintek rájuk, mint idegenekre. Pedig mennyire szerettem őket!.. Isten a tanúm, olyanok már, mint az idegenek.

*Konrád atya lép be, Zsófia kimegy. Erzsébet kezét csókol*

KONRÁD ATYA Ettél ma már?

ERZSÉBET Nem.

KONRÁD ATYA Helyes.

ERZSÉBET Atyám tehát nem engedi, hogy Szent Klára szerzetesnőit utánozva koldulással keressem...

KONRÁD ATYA Többször ne hozd szóba.

ERZSÉBET Igen... De kérem, engedje meg, hogy nyilvános fogadalommal a tisztaság-engedelmeség-teljes szegénységet hármasságát megfogadjam. Úgy, mint a kolostorban élő nővérek.

KONRÁD ATYA Rendben van. De rögzíteni kell, hogy nem mondhatsz le a hozományból származó jövedelmekről, és a Henrik által adományozott földbirtokok rendelkezési jogáról.

ERZSÉBET Úgy érzem, lelkem még mindig túlságosan sok helyen érintkezik a világgal, és a világ túl sok fájdalmat okoz.

KONRÁD ATYA Meg kell törni minden akaratot.

ERZSÉBET Igen...

*Csend*

KONRÁD ATYA Marburgban tisztségviselőket és előljárókat kell kinevezni, rájuk kell bízni az igazgatást. A kórház miatt túl sok lenne a hálálkodó, ezért Wehrdában laksz majd. Egy mérföld Marburgtól. Van ott egy szalmatető, romos ház. Az jó lesz.

*A marburgi kórház bejárata, Erzsébet és Konrád atya fogad egy vak beteget*

VAK Itt a bejárat?

ERZSÉBET Segítek. *(próbálja támogatni)*

VAK Maguk fognak rajtam segíteni? Próbálják csak meg. A hasam, itt, az egész, az egész hasam fáj. Már három éve fáj. Eszek és fogyok. Fáj az egész hasam.

KONRÁD ATYA Először a belső betegségből kell kigyógyulni. Járulj a bűnbánat szentségéhez.

VAK Ne szövegelj bűnbánatról, a hasam fáj!

KONRÁD ATYA Takarodj innen, nem jöhetsz be.

*Vak elmenne, de Erzsébet megfogja a karját. Konrád atya ráfordul Erzsébetre*

KONRÁD ATYA Nincs helye itt!

*Erzsébet szelíd mosollyal, szó nélkül megsimogatja a vak vállát*

ERZSÉBET Belül is meg fogsz gyógyulni.

*A vak összerezzen, letérdel, sírni kezd*

KONRÁD ATYA Undorító.

*Erzsébet felsegíti a beteget, bekíséri. Konrád atya mérges. Erzsébet visszajön*

KONRÁD ATYA Ezért büntetést kapsz.

ERZSÉBET Ahogy akarja, atyám. De a vak meg fog gyógyulni.

KONRÁD ATYA Undorítóak. Nem undorodsz?

ERZSÉBET Nem.

KONRÁD ATYA A gyógyítás a papság feladata. Hálás lehetsz, hogy megengedem neked.

ERZSÉBET A nővérek élete a legszegényesebb a világon, ha lenne szegényebb, azt választottam volna. *(csend)* Guda is felölti velem a harmadrend habitusát.

KONRÁD ATYA Sokkal szigorúbbnak kell lennem.

*Kápolna, Erzsébet fogadalma. A misét Konrád atya tartja*

KONRÁD ATYA Nagypéntek van. Ezen a napon feszítették fel Jézust a keresztre, miután irántunk való szeretetből teljesen kiüresítette önmagát. Ezen a napon a díszeitől megfosztott oltárok a keresztáldozat emlékéét idézik fel a hívek számára. Erzsébet és Guda nővérünk a mai napon szakítják el az utolsó szálakat, amelyek a földhöz kötik őket. Fogadalmatok értelmében követni fogjátok Jézus Krisztust a szegénység és a szeretet útján. Tegyétek rá kezeteket a fedetlen

oltárköre, és mondjátok utánam a szavakat.

*Erzsébet és Guda ráteszi a kezét az oltárköre*

KONRÁD ATYA Lemondok saját akaratomról, szüleimről, gyermekeimről, rokonaimról.

ERZSÉBET Lemondok saját akaratomról, szüleimről, gyermekeimről, rokonaimról.

GUDA Lemondok saját akaratomról, szüleimről, gyermekeimről, rokonaimról.

KONRÁD ATYA A világ minden pompájáról és örömről.

ERZSÉBET A világ minden pompájáról és örömről.

GUDA A világ minden pompájáról és örömről.

*Konrád atya int egy papnak, aki levágja Erzsébet és Guda haját, szürke ruhát ad rájuk, és a ruhát összefogó köteleket. Mindketten leveszik cipőiket. Erzsébetet mostantól csak mezítláb látjuk. A mise vége, kiürül a helyiség. Erzsébet, Guda és Konrád atya marad*

ERZSÉBET Hálásan köszönöm, hogy megengedte nekem, atyám.

GUDA Hálásan köszönöm én is.

ERZSÉBET Máris... Máris megyek... Pénzt osztani. Gyere, Guda, segíts nekem. Most már mindent kioszthatok... Megyek hozzájuk.

KONRÁD ATYA Néha mehetsz közéjük, de nem lehetsz sokat velük.

ERZSÉBET Hagyja meg a szegényeket nekem. Sokáig világi hívságok között éltem, a bajt pedig csak önmaga ellentétével kell gyógyítani. Most már az alázatosokkal, kicsinyekkel kell együtt élnem. Az ő társaságuk sok kegyelmet szerez nekem, hadd részesüljek benne.

KONRÁD ATYA Mit fogsz osztogatni, ha minden elfogy? Mától nem adhatsz egy dénárnál többet a szegényeknek. Kenyérből csak egy szeletet kaphat mindenki.

ERZSÉBET Lesz elég. Dolgozni akarok!

GUDA Én is.

ERZSÉBET A gyapjúfonáshoz értek egy kicsit, a lennel még nem tudok jól... Kértem az altenbergi monostorból gyapjút, megfonom és visszaküldöm.

GUDA                   A jó nővérek pénzt küldenek érte, azt mondják, többet is küldenek,  
mint amennyi járna érte.

*Kórház. Isentrud és Guda leprásokat borogat. Guda átszellemült arccal, Isentrud  
fájdalmas arckifejezéssel. Néhány szolgálólány is segít, a betegek egy része jajong.*

*Erzsébet az előtérben egy kisgyereket simogat, beszélgetnek. Konrád atya lép be*

KONRÁD ATYA   Mit csinálsz?

ERZSÉBET       Játszunk. Meggyógyult.

KONRÁD ATYA   *(kislánynak)* Menj ki.

*A kislány ijedten kimegy, Erzsébet nem érti*

ERZSÉBET       Csak játszottunk.

KONRÁD ATYA   Mit ettél?

ERZSÉBET       Vízben főtt zöldség.

KONRÁD ATYA   Sóval?

ERZSÉBET       Só nélkül.

*Konrád atya bólint*

KONRÁD ATYA   Kértem egy orvost, jelölje ki az önmegtartóztatás határait. Ha  
túlságosan legyengülsz, nem tudod szolgálni az urat.

ERZSÉBET       Most végre boldog vagyok, atyám.

KONRÁD ATYA   Térdelj le.

*Erzsébet abbahagyja az evés, lassan letérdel*

KONRÁD ATYA   Ma nem ehetsz többet. További büntetést is kapsz. Nézz rám.

*Erzsébet felemeli a fejét, Konrád atya pofon üti. Erzsébet felkiált fájdalmában. Aztán*

*Konrád atyára néz, aki hosszan néz Erzsébet szemébe*

KONRÁD ATYA   Felállhatsz. Nem engedtem meg, hogy társaságod legyen.

*Konrád elmegy*

ERZSÉBET       *(magában)* De hát ez egy gyermek volt.

*Erzsébet odamegy egy lepráshoz, megcsókolja a sebeit*

ISENTRUD Asszonyom, nem szabad...

ERZSÉBET A betegek megszenteltek. Képviselői és főpapjai minden szenvedőnek. A lepra Isten adománya. Isten betegei, Isten kedves szegényei ők.

ISENTRUD De hát fertőző...

ERZSÉBET A betegben és a szegényben az üdvözítőt kell látnunk. Jó nekünk, hogy fürdetjük és betakarjuk az Urat.

SZOLGÁLÓLÁNY Lehet, hogy Önnek ez jó, de nem tudom, más is így van-e vele.

ERZSÉBET Kértelek, hogy ne asszonyomnak szólíts, hanem Erzsébetnek.

SZOLGÁLÓLÁNY De nekünk nem szabad.

ERZSÉBET Azt akarjátok, hogy külön asztalhoz üljek, még itt is, a kórházban, mintha uraság lennék köztetek!..

SZOLGÁLÓLÁNY Asszonyom egy tálból eszik velünk, igazán nagy érdemeket szerez, hiszen olyan jóságosan viselkedik velünk, de nem gondol arra, hogy megkísért minket a büszkeség és a felfuvalkodottság?

ERZSÉBET Miért kísértene meg?

SZOLGÁLÓLÁNY Hát mert az asztalához ülhetünk és együtt ehetünk Önnel.

ERZSÉBET Gyere, ülj a térdemre.

SZOLGÁLÓLÁNY Asszonyom...

ERZSÉBET Na gyere.

*Szolgalólány Erzsébet térdére ül, Erzsébet megsimogatja a haját. Nevetni kezd a lány. Felkiált egy beteg. Erzsébet abbahagyja a mosolygást, indulnak segíteni*

*Kolostor. Konrád apácákkal*

APÁCA Miféle próbatétel?

KONRÁD ATYA Kíváncsi vagyok, betartja-e a szabályokat. Ismeri a szabályokat, tudja, és ti is tudjátok: kiközösítés sújtja a klauzúrát megsértőket.

APÁCA De ha Ön engedélyezi, atyám...

KONRÁD ATYA Mondjátok neki, ha megjön: cselekedjék belátása szerint. Ezt üzenem neki.

*Konrád atya, egy pap, Erzsébet és Guda. Erzsébet és Guda lehajtott fejjel áll. Konrád atya türelmes tekintettel figyeli őket*

ERZSÉBET Próbatétel? Nem tudtam, miért hívat, atyám. Aztán azt mondták az apácák, cselekedjek belátásom szerint. Hogy Ön ezt üzeni nekem. Azt hittem, ez azt jelenti, mehetek a klauzúrába.

KONRÁD ATYA Ismered a szabályokat. Nem léphetted volna át a kolostor küszöbét. Vetkőzzetek ingujjra.

*Erzsébet és Guda egymásra néz, vetkőzni kezdenek*

KONRÁD ATYA Ide.

*A földre mutat. Letérdelnek. Konrád atya int a papnak, aki vastag vesszővel felváltva kezdi verni őket. Guda minden ütésnél felkiált, Erzsébet összeszorított szájjal túri.*

*Konrád atya közben a Miserere mei Deus-zsoltárt énekli. Hosszasan üti a pap őket, mindkettejüknek folyik a könnye. Konrád atya int a papnak, hogy befejezheti. Pap ellép, Erzsébet és Guda a földön marad*

KONRÁD ATYA Felállni. (*elfordul, összekulcsolja a kezét*) Bocsássa meg nekem ezt Isten.

*Konrád atya kimegy*

ERZSÉBET Türelmesen kell viselnünk a büntetéseket, Guda. Olyanok vagyunk, mint a folyóparton növő nád. Ha a folyó árad, a nád meghajlik, rásimul a vízre, a víz pedig elfolyik fölötte anélkül, hogy bántaná. Mikor az áradás megszűnik, a nád felegyenesedik és felfrissülve növekszik az erejében. Néha nekünk is meg kell hajolnunk a föld felé, meg kell alázkodnunk, de aztán felegyenesedünk.



GUDA

Csodálatosan ragyog az arca, asszonyom. Mintha napsugarak világítanának a szeméből... *(sír)*

*Mező, gyülekeznek az emberek. Sok szegény, hallgatnak egy embert*

VALAKI

Erzsébet asszony 500 márkát kapott Henriktől örökség gyanánt. Határozott kívánsága, hogy ezt a pénzt kiossza közöttetek. Marburg 25 kilométeres körzetéből érkeztek, sokan vagytok. De ha mindenki türelmesen vár a sorára, mindenkinek jut pénz. Ha valaki kétszer merészelne sorba állni, büntetésből lenyírjuk a haját.

*Erzsébet mindenkinek ad egy-egy érmét. Egy lány elmozdul a sorból, olyan, mintha beállna megint a végére, elkapják. Sikít, de viszik, és levágják a haját*

ERZSÉBET

Hozzátok ide!

*Odacipelik a lányt*

HILDEGOND

*(zokog)* A hajam!... Jaj, a hajam!..

ERZSÉBET

Mi a neved?

HILDEGOND

Levágták a hajam, pedig nem csináltam semmit! A beteg nővéremnek akartam mondani valamit... Azt hiszik, csalok?.. A hajam!..

ERZSÉBET

Ne bánd.

HILDEGOND

Jaj, istenem.

ERZSÉBET

Nem veszel részt táncban, multságban, ennyi az egész.

HILDEGOND

Fel akartam venni én is a szerzetesi ruhát, asszonyom, csak túl nagy áldozat lett volna a hajam levágása.

*Csend, a lány nézi Erzsébetet*

ERZSÉBET

Most már felveheted.

*Hildegond bólint*

ERZSÉBET

Mi a neved?

HILDEGOND

Hildegond.

ERZSÉBET Jobban örülök, hogy levágták a hajad, mintha a fiam lenne a német-római császár.

*Hildegond elmegy. Konrád atya lép oda Erzsébethez. Jelenetváltás: már nem a mezőn vagyunk*

ERZSÉBET Végre a nekem tetsző udvarban lehetek királylány, atyám.

KONRÁD ATYA Azt mondtam, egy dénárt adhatsz. Csakhogy eddig rézből készült a dénár, te pedig ezüstből vereted. Ezenkívül az egy schillinget érő ezüstpénzt dénárként adod. Henrik örökségét szabályosan osztottad, de mikor tegnap alamizsnát adtál, sokan többször álltak sorba. Azt mondtam, mindenki egyet kaphat!

ERZSÉBET De azt nem mondta, hányszor egyet.

*Erzsébet kihívóan beszél, Konrád atya fojtott indulattal beszél*

ERZSÉBET Verjen meg.

KONRÁD ATYA Meg fogom törni, megsemmisítem lelkedben az utolsó emberi örömeidet.

ERZSÉBET Fogadhattam volna engedelmességet egy gazdag püspöknek is, de én Önt választottam, mert tudtam, hogy nincsen semmije. Türingia összes egyházi jövedelme felett rendelkezik, de koldusszegény. Azt csinál velem, amit akar, atyám.

KONRÁD ATYA Van még dolgom a lelkeddel.

ERZSÉBET Gudával három hétig viseltük a csíkokat a testünkön.

KONRÁD ATYA Kevés.

*Fogadó, Bánfi gróf és Kocsmáros*

BÁNFI Egyenesen Magyarországról, a király küldött hozzá.

KOCSMÁROS Szerintem megbolondult, ez az igazság. El tud képzelni királylányt, aki szegényen akar élni? Találhatna annyi férjet,

amennyit akar. De őt csak a jótékonykodás érdekli, nem érti az ember, ez az igazság, nem lehet ezt érteni...

*Henrik herceg lép be*

HENRIK Üdvözlöm, uram. Most érkezett?

BÁNFI Igen. A király azért küldött, hogy hazavigyem Erzsébetet.

HENRIK Mindenki tudja, hogy Erzsébet megbolondult. Majd meglátja Ön is. Visszavonult Marburgba, koldusokkal és leprásokkal él együtt. Én a magam részéről biztosítottam neki, amit tudtam, de... Nem fog Önnel Magyarországra menni, ebben biztos vagyok.

*Erzsébet gyapjút fon. Szegényes öltözetén Bánfi megdöbben*

BÁNFI Erzsébet asszony...

ERZSÉBET Gróf úr.

*Abbahagyja a fonást*

BÁNFI Gyapjút fon?

ERZSÉBET Üljön le.

BÁNFI Apja zarándokoktól értesül az Ön sorsáról. Azzal bízott meg, hogy hazavigyem. De hát... Ki kényszerítette Önt ebbe a helyzetbe?

ERZSÉBET Senki. Hacsak nem mennyei atyám fia, aki élete példájával a gazdagság megvetésére tanított. És hogy a világ minden királyságánál többre becsüljem a szegénységet. Inkább égi királyság, mint királyi udvar.

BÁNFI Jöjjön, nemes királynő, jöjjön apjaura mellé, vegye birtokba az országot, az örökségét.

ERZSÉBET Nagyon jó lenne, ha már most az enyém lehetne atyám öröksége.

BÁNFI De hiszen ezt mondom én is.

ERZSÉBET Nem. Én mennyei atyám örökségére gondolok.

BÁNFI Ne sértse meg apját azzal, hogy megvetésre méltó életet él, ne szomorítsa el királyi családhoz méltatlan viselkedéssel.

ERZSÉBET Mondja meg neki, hogy boldogabb vagyok ebben a megvetésre méltó életben, mint ő a királyi pompában. Ne szégyenkezzék miattam, hanem örüljön, hogy egyik gyermeke a mennyek és a föld hatalmas királyát szolgálja. Imádkozzon értem és másokat is kérjen erre. Én pedig egész életemben imádkozni fogok érte.

*Isestrud és Guda sír*

ISENTRUD Meg kell érnie, hogy elzavarnak mellőle... Minket, akiket mindenkinél jobban szeret. Ez micsoda kegyetlenség...

GUDA Konrád atya tudja, mi helyes, mi nem...

ISENTRUD Jön helyettünk egy öreg, zsémbes asszony.

GUDA Konrád atya tudja, mi helyes...

ISENTRUD Szűnni nem akartak Erzsébet könnyei, láttad?.. Konrád atya már kenyeret sem enged neki osztani. Csak szeleteket.

GUDA Ő tudja, mi helyes, Isestrud.

ISENTRUD Hívatta Erzsébetet, mert megbetegedett. Micsoda kegyetlenség, amit csinál vele...

GUDA Ő tudja.

*Konrád atya beszél a szenvedéstörténetéről. Többen hallgatják, Erzsébet közben érkezik.*

*A szertartás vége, Konrád atya int Erzsébetnek, hogy maradjon. Kettesben maradnak*

KONRÁD ATYA A szenvedéstörténetről prédikáltam.

ERZSÉBET Tudom, atyám.

KONRÁD ATYA Közben kimentél. Hová?

*Mielőtt Erzsébet válaszolna, Konrád atya pofon üti*

ERZSÉBET *(meg se rezzen)* Két beteghez kellett kimennem, atyám.

KONRÁD ATYA Csak azt kell, amit mondok.

*Nagyobb pofont ad. Erzsébet állja*

ERZSÉBET *(letérdel)* Bocsásson meg.

*Konrád atya üti. Erzsébet mosolyog. Konrád atya abbahagyja*

KONRÁD ATYA Ma leprás fiút fektettél az ágyadba.

ERZSÉBET Igen, atyám.

KONRÁD ATYA Megtiltottam!

*Ütni-verní kezd. Erzsébet ösztönösen védekezni kezd*

ERZSÉBET Ne!..

*Egy idő után hagyja magát, Konrád atya kíméletlenül veri. Erzsébet elájul. Konrád atya liheg, nézi őt. Elkezd felpofozni. Erzsébet magához tér*

ERZSÉBET Annyira megütött, hogy az angyalok harmadik karáig repültem.

KONRÁD ATYA Egész életemben bánni fogom, hogy nem küldtelek az angyalok kilencedik karáig.

*Kimegy. Erzsébet sír. Próbál mosolyogni. Varilla lép be*

VARILLA Könyörgök, vigyázz a hírnevedre. Konrád atyával való barátságodról az ostoba és műveletlen népek romlottan gondolkodnak, illetlen szavakkal beszélnek.

ERZSÉBET *(csendesesen)* Megtagadtam előkelő származásomat, semmire se becsültem vagyonomat, birtokaimat, elvettem szépségemet és ifjúságomat. Lemondtam apámról, hazámról, gyermekeimről, az élet minden vigasztalásáról és koldussá lettem. Egyetlen parányi kincset őriztem meg: asszonyi jó híremet és becsületemet. De ha jól értem a dolgot, akkor most ezt is kéri, és én jó szívvel ajánlom fel, és kedves leszek előtte a gyalázat által. Csak arra kérem drága megváltómat, oltalmazza szegény, ártatlan gyermekeimet, hogy ne

érje őket szégyen miattam. Neked, Varilla, ne éljen szívedben  
árnyéka a gyanúnak. Nézd meg, milyen a vállam.

*Megmutatja a sebeit, Varilla visszahőköl*

ERZSÉBET Hát így szerelmes belém az a szent pap, vagy inkább így buzdít az  
Isten szeretetére.

VARILLA Mi történik itt, az Isten szerelmére?

ERZSÉBET Így buzdít Isten szerelmére.

*Kórház, nyomorék kisfiút tesznek le szülei a bejáratnál. A kisfiú nyöszörög, ott hagyják.  
Fekszik egy darabig, néz körbe. Erzsébet érkezik kisírt szemekkel. Odamegy a kisfiúhoz*

ERZSÉBET Ki hozott ide?

*A kisfiú nem felel*

ERZSÉBET Miért nem felelsz? Hallod, amit mondok? Krisztus nevében  
megparancsolom neked, és aki benned van, hogy feleljetek nekem,  
honnét vagy.

FIÚ A szüleim hoztak ide. Én... Én eddig nem hallottam és beszéltem!  
És most mozgok, és beszélek, és hallok! Szavakat mondok, amiket  
senkitől nem tanultam!

ERZSÉBET Menj haza, rólam ne beszélj, csak hogy a Jóisten megsegített.

*Kisfiú elmege, Erzsébet mosolyog. Sóhajt, rosszul lesz. Fogja a fejét, a hasát.*

*Összeesik. Szolgálólányok érkeznek, felemelik*

SZOLGÁLÓLÁNY Mi történt?

ERZSÉBET Konrád atyához kell mennem, hívatott. Most kell hozzá mennem.

*Megint elhagyja az ereje. Zsémbes öregasszony érkezik, Gudáék utóda*

ÖREGASSZONY Elhagyja magát a királylány!.. Állj fel, te! Nézz oda, mit csinál,  
viteti magát!

*Erzsébetet a szolgálólányok támogatják. Kiszabadítja magát. Becsukja a szemét  
hangot hall*

HANG Jöjj, Erzsébet, jegyesem, drága barátnóm, kedvesem, jöjj velem a szentélybe, amelyet az örökkévalóság óta neked készítettem. Én magam vezetlek oda

*Erzsébet tántorogva elindul, a szolgálólányok követik*

*Konrád betegágya, Erzsébet belép. Konrád atya látja rajta, hogy rettenetes állapotban van*

ERZSÉBET Mindent ki kell osztanom, atyám. Nincs több idő.

KONRÁD ATYA Beteg vagyok. Mi lesz veled, ha én meghalok? Hogy fogod elrendezni az életedet? Ki lesz védelmeződ a gonoszokkal szemben? Ki fog téged Isten felé vezetni?

ERZSÉBET Főlöszlegesen aggódik, atyám, én halok meg hamarabb. Higgye el, nem lesz szükségem új védelmezőre.

KONRÁD ATYA Mi történt?

ERZSÉBET Ki kell osztani mindent, ami van! Gyorsan!

*Erzsébet összeesik, Konrád atya felkel az ágyból*

KONRÁD ATYA Jöjjenek! Jöjjenek!

*Beszaladnak ketten, felemelik és kiviszik Erzsébetet*

*Erzsébet betegágya. Erzsébet dúdol, mellette egy szolgáló*

ERZSÉBET Hol vagy, kedvesem?

SZOLGÁLÓLÁNY Itt vagyok. Asszonyom, milyen gyönyörűségesen énekelt!

ERZSÉBET Hát hallottad az éneket?

SZ.LÁNY Igen.

ERZSÉBET Képzeld, egy kis madár szállt le mellém, hosszasan énekelt, itt,

köztem és a fal között. Én is énekelni kezdtem vele. Elmondta, hogy három nap múlva meghalok.

*Konrád atya lép be*

ERZSÉBET Jobban van, atyám?

KONRÁD ATYA Igen.

ERZSÉBET Egyedül akarok maradni Istennel. Ítéletem napjára és a mindenható bíróra akarok gondolni.

SZOLGÁLÓLÁNY (*Konrád atyának*) Teljes kimerültség. Teljes legyengülés.

KONRÁD ATYA Meggyóntatlak.

ERZSÉBET Mit gyónjak, atyám? Nincs már mit gyónnom. Három nap múlva meghalok. Biztosan tudom.

KONRÁD ATYA Ha így adódna, mi legyen a javaival?

ERZSÉBET Lemondtam minden vagyonomról.

KONRÁD ATYA A bútorai...

ERZSÉBET Osszon ki mindent. Kivéve ezt az elhasznált ruhát. Szeretném, ha ebben temetnének el.

KONRÁD ATYA Nem ír tehát végrendeletet?

ERZSÉBET Jézus Krisztuson kívül nincs más örökösöm.

SZ.LÁNY Asszonyom... Ferenc köpenyéről lenne szó...

ERZSÉBET Rád hagyom. Egyéb kincsem soha nem volt. Valahányszor szeretett Jézusom segítségét kértem, és ima közben felvettem, mindig meghallgatta könyörgésemet.

*Csend, időmúlás. Erzsébet az ágyban, többen körülötte. Erzsébet felfigyel valamire, aztán énekelgetni kezd*

ERZSÉBET Nem hallottátok? Nem hallottátok azokat, akik velem énekeltek? Igyekeztem együtt énekelni velük, ahogy tudtam. Vajon mit tennénk, ha az ördög hirtelen megjelenne? (*hirtelen megfordul, vergődik*) Takarodj! Takarodj innen, gonosz! Megtagadtalak! (*megnyugszik*) Most már jó... Már elment. Beszéljünk Istenről és szent fiáról. Ne aggódjatok, már nem tart sokáig. Gyenge vagyok,



de nem érzek semmi fájdalmat, mintha nem is lennék beteg. Isten kegyelmébe ajánlak titeket.

*Kakasszó hallatszik*

ERZSÉBET           Közel az óra, Mária, segíts rajtam! Eljött a pillanat, amikor Isten menyegzőre hívja barátait. A vőlegény eljön menyasszonyáért. Csendet... Csendet... Csendet...

*Mosolyogva meghal*

*Erzsébet temetése. Rengeteg ember áll, zajlik a szertartás, a tömegben beszélgetnek*

EMBER 1           Édes illatot áraszt a teste. Csodás gyógyulások történnek.  
EMBER 2           Szentté fogják avatni.  
EMBER 3           Soha nem volt itt ennyi ember.  
EMBER 1           Konrád atya levelet írt a pápának. Megírta, hogy a nép tisztelete szüntelenül nő. Javasolta, hogy Erzsébetet foglalják bele a hívek könyörgésébe.  
EMBER 2           Szentté fogják avatni.  
EMBER 3           Ahhoz csodák kellenek.  
EMBER 4           Negyven évig fájt mindenem. Ide jöttem a sírhoz. Éreztem, hogy ide kell jöjjöm. Könyörögtem. Nem érzek fájdalmat.  
EMBER 3           Ahhoz sok csoda kell.

*Konrád atya, kezében levél*

KONRÁD ATYA   *(olvas)* Örömkönnyeik között értesültünk leveled révén, kedves Konrád gyermekem, hogy a dicsőség korlátlan hatalmú munkása

miképpen áldotta meg boldog emlékezetű szolgáját, Erzsébetet, kedves lányunkat Jézus Krisztusban, és Türingia hercegnője, és ez a természettől fogva gyenge és törekeny asszony miképpen vált az ő kegyelméből erőssé és megingathatatlanná Isten dicséretében. Ugyanakkor nem mind arany, ami fénylik, nem mind elefántcsont, ami fehér. Megbízlak téged, és Eberbach, mainzi érseket: gyűjtsetek össze nyilvános tanúvallomásokot, vegyétek számba a csodákat, pecsétekkel hitelesítsétek és juttassátok el Rómába.

*Megelevenedik a rózsacsoda: Erzsébet kislány, kenyeret, húst, tojást rejt el a köpenye alá. Indul ki, apja áll elé*

ANDRÁS            Mit viszel, kicsi Erzsébet? Hova mész?

ERZSÉBET        A szegényekhez.

ANDRÁS            Ennivalót viszel megint?

ERZSÉBET        Nem... Rózsákat!...

ANDRÁS            Rózsákat?!

*Erzsébet félénken szétnyitja a köpenyét. Gyönyörű vörös és fehér rózsák. Meglepődik*

*Konrád atya és Gérard testvér*

GÉRARD            Különös látomás.

KONRÁD ATYA    Különös, Gérard testvér.

*Közelgő lovagok hangját halljuk. Odaérnek, elállják útjukat*

LOVAG 1           Konrád atya?

*Konrád atya menekülne, lefogják*

LOVAG 2 Jó gondolat a menekülés. Csak már késő.

GÉRARD *(átöleli Konrád atyát)* Ne bántsátok.

LOVAG 3 Marburgba tartasz?

KONRÁD ATYA Tudom, kik vagytok.

LOVAG 2 Igazságosan ítéltél, Konrád atya?

KONRÁD ATYA Mit tudtok ti az igazságról?

LOVAG 1 Eretnekséggel vádoltad az urunkat. Ezért meg kell halnod.

GÉRARD Ne bántsátok!

LOVAG 3 Menj arrébb, testvér, mert te is meghalsz.

KONRÁD ATYA KönyörüljeteK...

*Gérard nem tágít, szerelmesen öleli Konrád atyát*

LOVAG 3 Mondom, hogy menj innen.

*Gérard nem megy. Leszúrnák*

KONRÁD ATYA KönyörüljeteK! Visszavonom, amit mondtam!

LOVAG 1 Gyáva szörnyeteg.

KONRÁD ATYA Soha nem késő... Nem tart semeddig nekem, visszavonom, és kész.... Igazatok van, tévedtem... Bocsássatok meg...

LOVAG 2 Szörnyeteg.

*Konrád atya rémülten próbál menekülni*

LOVAG 3 Hány embert küldtél a másvilágra?

KONRÁD ATYA KönyörüljeteK szegény fejemnek!.. Fontos ügyben járok...

LOVAG 2 Könyörögsz?

KONRÁD ATYA Igen! Könyörgök... Ti jók vagytok... És én is jó vagyok... Jót teszek veletek!.. Az uratokkal is!... Én többet fizetek nektek, mint ő... Ne szennyezzéteK be vérrel a kezeteKet...

LOVAG 1 Pusztulj, féreg.

*Elvágja Konrád atya torkát. Konrád atya meghal, a lovagok elmennek. Varilla lép elő, nézi a halott Konrád atyát*

*A szentté avatás. Óriási tömeg. Érsekek, és II. Frigyes császár (koronában, de vezeklőruhában, mezítláb) hozzák ki a koporsót. Óvatosan lehelyezik. Frigyes leveszi a koronáját, megcsókolja a koporsót*

FRIGYES Igaz, amit beszélnek, mennyei illatot érzek a koporsó közelében. Íme, itt állok mezítláb Erzsébet földi maradványai előtt. Mivel nem tudtam őt életében megkoronázni, mint császárnét és feleségemet, legalább ma megkoronázom őt, mint halhatatlan királynőt Isten országában. *(leteszi koronáját a koporsóra)* Fogadd tiszteletem jeléül, aki már királynő vagy a mennyek birodalmában. Elutasítottad magadtól a földi királyságot, és elnyerted az angyalok királyságát. *(mélyen meghajol)* Erzsébet Istentől küldött követ volt. Alakja egyszerre foglalta magában a legnagyobb kegyelmet és a legközönségesebb hétköznapiságot. A sötétséget beragyogó világosságban állt. Legmélyebb titka az örökkévalóból előtörő szeretet volt. Mostantól itt nyugszik, lelki vezetője, Marburgi Konrád atya közelében. Erzsébet II. András nemes magyar király és merániai Gertrúd gyermekeként született. Nagynénje a francia király felesége. Másik nagynénje Szilézia hercegnője. Királynő volt és koldusként élt. Földi maradványait arra az oltárra helyezzük, amely az általa alapított kórházkápolna helyén épült. Hallgassuk IX. Gergely pápa üzenetét.

*Valaki előrelép, kezében levél*

VALAKI *(olvas)* A mindenható Istennek, az atyának, a fiúnak, a Szentléleknek dicsőségére a magunk hatalmával és testvéreim tanácsa alapján kijelentjük és elrendeljük, hogy boldog emlékezetű Erzsébetet, Tübingia hercegnőjét szentként kell tisztelni és a szentek sorába kell iktatni.

FRIGYES Lám, bolondnak tartották, esztelensége mégis megzavarta a világ bölcsességét! Angyalok hódolnak a sírja előtt, mindenki idesiet, eljönnek a nagyurak, sőt, magam, a római császár is alázatos

lélekkel köszöntöm őt. Nézzétek az isteni fenség irgalmas szeretetét. Erzsébet megvetette a világ dicsőségét, elmenekült a hatalmasok világából, és most a pápa őfensége és magam adjuk meg neki a tiszteletet! Őt, aki mindig az utolsó helyet választotta. A földre ült, a porban aludt, és most királyi kezek hordozzák. A parazsat a szenvedélyes szeretet műveiben tartotta izzásban, hiszen tüzesen szerette Istent és felebarátait. Az emésztő tűznél, az örök izzásnál kioltotta a bűrvágyat, a veszekedés anyját, és elvonta kezét az igazságtalan javaktól. Jézus mondta: amit nem tettetek eggyel is a legkisebbek közül, velem nem tettétek. Ez a szent nő leprások gennyes kelését csókolgatta. Soha nem csodáltatta magát: maga ment a szegényekhez. Övé volt a könnyek adománya. A gyakorlati jóságot képviselte. Lám, emberek... Az élő prófétákat megölte, a halottnak emlékművet építettek. Erzsébet példát adott, mi a feladatunk. Azt a szomorúságot kell legyőznünk, amely a léleknek nemcsak átmeneti gerjedelme, hanem a bűnbeesés óta lelkünk lényegéhez tartozik. Mint királylányt, ezüst bölcsőben hozták Wartburgba, és akarata szerint szegényes ágyon lehelte ki a lelkét. Egész életében a szeretetet sugározta, az változtatott meg mindent körülötte.

*Konrád és Gérard. A korábbi jelenet eleje*

KONRÁD ATYA Az örök bíró ítélőszéke előtt álltam és a sorsomról döntöttek. Öt évet kellett volna eltöltenem a tisztító tűzben. De az én Erzsébet nővérem odalépett a bírói asztalhoz, és kérte, hogy engedjék el a büntetésemet. Ez azt jelenti, hogy meg fogok halni és elnyerem az örök dicsőséget. Gérard, a holttestemet vigyétek majd Marburgba. Erzsébet közelében szeretnék nyugodni.

GÉRARD Különös látomás.

KONRÁD ATYA Különös, Gérard testvér.

*Indulnak. Halljuk a közelgő lovagok hangját*